

Φύλο, Καριέρα & Μη Συνειδητές Προκαταλήψεις στην Ελλάδα

Ευρήματα μιας Μελέτης Μεγάλης Κλίμακας Τεστ Μη Συνειδητών Συσχετίσεων (Φάση 1)

1.145

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑ
ΑΤΟΜΑ

$D = 0,17$

ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΜΗ
ΣΥΝΕΙΔΗΤΩΝ
ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΕΩΝ

$p < .001$

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Γιάννης Παππάς & Μαρία Έλλη Δουφεξή Καπλάνη

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

ΚΜΟΠ – Κέντρο Κοινωνικής Δράσης και Καινοτομίας

ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ ΙΑΤ

Headway S.A.

ΜΕΡΟΣ &
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

Αθήνα, Φεβρουάριος 2026

DOI

10.5281/zenodo.18801509

OPEN SCIENCE

osf.io/76emp

Τα ευρήματα της Φάσης 1 είναι διερευνητικά. Οι επιβεβαιωτικοί ισχυρισμοί θα πραγματοποιηθούν αποκλειστικά με βάση τις προ-καταχωρημένες αναλύσεις της Φάσης 2 (N > 2.000).

Πίνακας περιεχομένων

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	3
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
1.1. Η προβληματική: Μη Συνειδητές Προκαταλήψεις και το Χάσμα των Φύλων στην Επαγγελματική Σταδιοδρομία.....	5
1.2. Γιατί στην Ελλάδα, Γιατί Τώρα.....	6
1.3. Στόχοι της Μελέτης.....	6
2. ΜΕΘΟΔΟΣ.....	8
2.1. Σχεδιασμός της Μελέτης.....	8
2.2. Το Τεστ Μη Συνειδητών Συσχετίσεων (IAT).....	8
2.3. Πλατφόρμα & Συλλογή Δεδομένων.....	10
2.4. Συμμετέχοντα άτομα & Κριτήρια Αποκλεισμού.....	11
2.5. Μεταβλητές.....	11
2.6. Στρατηγική Ανάλυσης.....	12
2.7. Έλεγχοι Ευρωστίας και Ευαισθησίας.....	12
2.8. Ηθική και Δεοντολογία.....	13
3. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ.....	14
3.1. Συμμετοχή και Ολοκλήρωση.....	14
3.2. Δημογραφική Σύθεση.....	14
3.3. Προφίλ Στάσεων.....	15
3.4. Αντιπροσωπευτικότητα του Δείγματος.....	16
4. ΕΥΡΗΜΑΤΑ.....	17
4.1. Γενικό Επίπεδο Μη Συνειδητών Προκαταλήψεων.....	17
4.2. Διαφορές Μεταξύ των Φύλων.....	18
4.3. Ηλικία & Διαγενεακά Μοτίβα.....	19
4.4. Εκπαίδευση.....	19
4.5. Μεταβλητές Στάσης & Νοοτροπίας (Διερευνητική ανάλυση).....	20
4.5.1. Προφίλ Στερεοτύπων.....	20
4.5.2. Εστίαση στη Ζωή.....	21
4.5.3. Πεπιοθήσεις για την Έμφυλη Ισότητα στην Εργασία.....	21
4.6. Μια Διερευνητική Αλληλεπίδραση: Φύλο × Ρητό Προφίλ.....	21
4.7. Περίληψη: Ποιοι Παράγοντες Μπορούν να Προβλέψουν τις Μη Συνειδητές Προκαταλήψεις;.....	22

5. ΣΥΖΗΤΗΣΗ	24
5.1. Κύρια Αφήγηση	24
5.2. Περιορισμοί	25
5.3. Επόμενα Βήματα: Φάση 2	26
6. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ & ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	27
7. ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ	30
Ευχαριστίες & Διαφάνεια	32
Ευχαριστίες:	32
Δήλωση Διαφάνειας	32
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	33
Παράρτημα Α - Αλγόριθμος του D-Σκορ του ΙΑΤ	33
Παράρτημα Β – Κριτήρια Αποκλεισμού & Ποιότητα Δεδομένων	34
Παράρτημα Γ – Πλήρης Στατιστική Ανάλυση	36
Παράρτημα Δ – Ανοιχτή Επιστήμη (Open Science)	45

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Παρά τις δεκαετίες της νομοθετικής προόδου και την ευρεία ρητή υποστήριξη της ισότητας, η ανισότητα των φύλων εξακολουθεί να αποτελεί ένα φαινόμενο που επηρεάζει την κοινωνία. Η κατανόηση των αιτιών απαιτεί τη διερεύνηση του φαινομένου πέραν των συνειδητών στάσεων. Η εν λόγω αναφορά παρουσιάζει τα ευρήματα της πρώτης δημόσιας μελέτης μεγάλης κλίμακας Τεστ Μη Συνειδητών Συσχετίσεων Φύλου-Καριέρας (Implicit Association Test – IAT) που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα, εξετάζοντας τις αυτόματες γνωστικές συσχετίσεις μεταξύ φύλου και ρόλων στην καριέρα και την οικογένεια σε ένα δείγμα 1.145 συμμετεχόντων ατόμων (Φάση 1).

Το Τεστ Μη Συνειδητών Συσχετίσεων μετρά τις διαφορές στον χρόνο απόκρισης σε μια εργασία κατηγοριοποίησης, προκειμένου να καταγράψει τις υποσυνειδητές συσχετίσεις που λειτουργούν κάτω από το επίπεδο της συνειδητής αντίληψης. Τα συμμετέχοντα άτομα που ανταποκρίνονται ταχύτερα κατά την αντιστοίχιση λέξεων από τις κατηγορίες «Άνδρας» και «Καριέρα» σε σχέση με τις κατηγορίες «Γυναίκα» και «Καριέρα», δείχνουν μια μη συνειδητή συσχέτιση των ανδρών με την καριέρα και των γυναικών με την οικογένεια – ανεξάρτητα από τις συνειδητές τους πεποιθήσεις, και αντιστρόφως. Η μελέτη διεξήχθη από το ΚΜΟΠ – Κέντρο Κοινωνικής Δράσης και Καινοτομίας, με μια υποδομή πλατφόρμας IAT που αναπτύχθηκε από την Headway S.A..

Πέντε βασικά ευρήματα που προκύπτουν:

1. Οι μη συνειδητές προκαταλήψεις σχετικά με το φύλο και την καριέρα είναι ευρέως διαδεδομένες. Ο μέσος όρος D-σκορ επί του συνόλου του δείγματος ήταν 0,17 (SD = 0,35), στατιστικώς σημαντικά πάνω από το μηδέν ($p < .001$, d του Cohen = 0,48). Δύο στα τρία συμμετέχοντα άτομα (67%) έλαβαν θετικά D-σκορ, υποδηλώνοντας μια αυτόματη συσχέτιση των ανδρών με την καριέρα και των γυναικών με την οικογένεια. Αυτό το μοτίβο συνάδει με τα διεθνή στοιχεία που προέρχονται από εκατομμύρια εφαρμογές του Τεστ Μη Συνειδητών Συσχετίσεων σε μεγάλο αριθμό χωρών, και στην παρούσα μελέτη παρατηρείται σε ένα δείγμα με δυσανάλογη εκπροσώπηση γυναικών, ατόμων με υψηλό μορφωτικό επίπεδο, που υποστηρίζουν την ισότητα – χαρακτηριστικά ατόμων που αναμένεται να παρουσιάζουν μειωμένες μη συνειδητές προκαταλήψεις.

2. Οι μη συνειδητές προκαταλήψεις κυριαρχούν ισότιμα στους άνδρες και τις γυναίκες. Οι άνδρες ($M = 0,18$) και οι γυναίκες ($M = 0,16$) παρουσιάζουν σχεδόν πανομοιότυπα D-σκορ. Η μεταξύ τους διαφορά είναι αμελητέα και στατιστικώς μη σημαντική (d του Cohen = 0,062, $p = .514$ μετά τη διόρθωση για τον έλεγχο του Ρυθμού Ψευδών Ανακαλύψεων - FDR). Οι μη συνειδητές προκαταλήψεις σχετικά με το φύλο και την καριέρα δεν αποτελούν χαρακτηριστικό των ανδρών απέναντι στις γυναίκες, αλλά είναι ένα κοινό γνωστικό μοτίβο, διαμορφωμένο από το πολιτισμικό κεφάλαιο, τα κοινωνικά στερεότυπα και τις κοινωνικές προσδοκίες. Οι παρεμβάσεις που στοχεύουν τους άνδρες ως τους κύριους φορείς έμφυλων προκαταλήψεων είναι πιθανό να παραβλέπουν ένα σημαντικό μέρος της εικόνας.

3. Το ανώτερο επίπεδο εκπαίδευσης δεν προστατεύει από τις μη συνειδητές προκαταλήψεις. Δεν παρατηρήθηκε καμία γραμμική σχέση μεταξύ του επιπέδου εκπαίδευσης και του D-σκορ μετά τη διόρθωση για πολλαπλές συγκρίσεις. Ένα μοντέλο παλινδρόμησης

υποδηλώνει ότι ο προπτυχιακός τίτλος σπουδών ενδέχεται να συνδέεται με υψηλότερο βαθμό μη συνειδητών προκαταλήψεων, σε σχέση με τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση - ένα αντιφατικό μοτίβο που συνάδει με διεθνή ευρήματα (Napp, 2024) και αμφισβητεί άμεσα την υπόθεση ότι το εργατικό δυναμικό με υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο φέρει λιγότερες προκαταλήψεις.

4. Οι συνειδητές στάσεις και οι μη συνειδητές συσχετίσεις συνδέονται, αλλά παραμένουν διαχωρισμένες. Το προφίλ των συνειδητών στερεοτύπων αποτελεί τη μόνη μεταβλητή που επιβίωσε τη στατιστική διόρθωση ως προγνωστικός παράγοντας των μη συνειδητών προκαταλήψεων. Τα συμμετέχοντα άτομα με παραδοσιακές στάσεις ως προς τους έμφυλους ρόλους παρουσίασαν υψηλότερα D-σκορ ($M = 0,27$) σε σχέση με τα άτομα που υποστηρίζουν την ισότητα - τα άτομα, δηλαδή, που δεν συνέδεσαν συνειδητά τους άνδρες και τις γυναίκες με παραδοσιακούς έμφυλους ρόλους ($M = 0,11$). Ωστόσο, ακόμη και αυτή η ομάδα - λίγο παραπάνω από το μισό δείγμα - παρουσιάζει μη συνειδητές προκαταλήψεις, παραμένοντας πάνω από το μηδέν. Η υποστήριξη της ισότητας των φύλων δεν εξαλείφει τις αυτόματες συσχετίσεις μεταξύ φύλου και καριέρας. Αυτό το κενό μεταξύ δηλωμένων αξιών και σιωπηρών αντιδράσεων αποτελεί το κεντρικό παράδοξο των δεδομένων, και το σημαντικότερο πρακτικό μήνυμα για τους οργανισμούς που σχεδιάζουν παρεμβάσεις για την ισότητα.

5. Η ηλικία δεν παίζει ρόλο. Οι μη συνειδητές προκαταλήψεις παρέμειναν σταθερές σε όλες τις γενιές, από τη Gen Z ($M = 0,19$) έως τους/τις Boomers ($M = 0,17$). Η προσδοκία ότι οι νεότερες γενιές - που μεγάλωσαν σε ένα πολιτισμικό περιβάλλον με πιο ρητή ισότητα των φύλων - θα παρουσίαζαν χαμηλότερα επίπεδα μη συνειδητών συσχετίσεων δεν υποστηρίζεται από τα δεδομένα της παρούσας μελέτης.

Τι ακολουθεί. Η συλλογή δεδομένων της Φάσης 2 παραμένει σε εξέλιξη, στοχεύοντας σε $N > 2.000$. Το μεγαλύτερο δείγμα θα ενισχύσει τους επαληθευτικούς ελέγχους έξι προκαταχωρημένων υποθέσεων, θα επιτρέψει την ανάλυση πολλαπλής παλινδρόμησης και διαμεσολάβησης, και θα καταστήσει δυνατή την πιο ακριβή εξέταση υποομάδων - συμπεριλαμβανομένης της Gen Z, των κατοίκων αγροτικών περιοχών, και των συγκρίσεων μεταξύ επαγγελματικών κλάδων - που παραμένουν ελλιπείς στη Φάση 1. Η προ-καταχώριση είναι δημόσια διαθέσιμη στο OSF, στον παρακάτω σύνδεσμο: <https://doi.org/10.17605/OSF.IO/DJW2F>. Τα άτομα που επιθυμούν να συμβάλλουν στην παρούσα μελέτη μπορούν να βρουν το Τεστ Μη Συνειδητών Συσχετίσεων (IAT) (διαθέσιμο στα ελληνικά) στον ακόλουθο σύνδεσμο: iat.kmop.org/career-family.

Τα ευρήματα της Φάσης 1 είναι διερευνητικά. Όλα τα μοτίβα που παρουσιάζονται θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως πηγή υποθέσεων και όχι ως επιβεβαιωτικά. Οι επιβεβαιωτικοί ισχυρισμοί θα πραγματοποιηθούν βάσει των αναλύσεων της Φάσης 2, όπως έχουν καταχωρηθεί.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Η προβληματική: Μη Συνειδητές Προκαταλήψεις και το Χάσμα των Φύλων στην Επαγγελματική Σταδιοδρομία

Παρά τις δεκαετίες νομοθετικής προόδου για την ισότητα των φύλων και τις ευρείες αλλαγές στις ρητές κοινωνικές νόρμες, το χάσμα μεταξύ των φύλων εξακολουθεί να υφίστανται σε όλες σχεδόν τις ανεπτυγμένες οικονομίες και σε ποικίλους τομείς της καθημερινότητας (EIGE, 2025). Οι γυναίκες εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται στις ανώτερες ηγετικές θέσεις, να υπερεκπροσωπούνται στην μερική και την επισφαλή απασχόληση, και να βιώνουν ένα έμφυλο μισθολογικό χάσμα που έχει αποδειχθεί εξαιρετικά ανθεκτικό στις πολιτικές παρεμβάσεις. Η κατανόηση της διατήρησης αυτών των κενών – σε πλαίσια όπου οι ρητές διακρίσεις παραμένουν παράνομες, αλλά και κοινωνικά καταδικαστέες – χρήζει διερεύνησης ζητημάτων πέρα από τις συνειδητές στάσεις και τις εκούσιες συμπεριφορές.

Ένα σημαντικό μέρος της έρευνας στον τομέα της κοινωνικής και γνωστικής ψυχολογίας καταδεικνύει τις μη συνειδητές προκαταλήψεις ως έναν μηχανισμό μέσω του οποίου αναπαράγεται η έμφυλη ανισότητα, ακόμη και όταν δεν υπάρχουν εμφανείς προκαταλήψεις (Lausi, 2026). Οι μη συνειδητές προκαταλήψεις είναι αυτόματες συσχετίσεις που λειτουργούν κάτω από το όριο της συνειδητής αντίληψης και του σκόπιμου ελέγχου. Βασισμένες στις μη συνειδητές στάσεις και τα μη συνειδητά στερεότυπα, μπορούν να διαμορφωθούν από τη συσσωρευμένη έκθεση σε πολιτισμικά μοτίβα - τις εικόνες, τις αφηγήσεις, και τις κοινωνικές δομές που μας περιβάλλουν από την παιδική ηλικία - και επηρεάζουν την κρίση και τη συμπεριφορά ακόμη και ατόμων που υποστηρίζουν ρητά τις αξίες της ισότητας (Greenwald & Krieger, 2006· Devine, 1989).

Το Τεστ Μη Συνειδητών Συσχετίσεων (IAT), που εισήχθη από τους/την Greenwald, McGhee & Schwartz (1998), είναι το πιο ευρέως χρησιμοποιούμενο και εκτενώς σταθμισμένο εργαλείο μέτρησης μη συνειδητών συσχετίσεων. Καταγράφει τη σχετική ισχύ των αυτόματων συνδέσεων μεταξύ ζευγών εννοιών μέσω των διαφορών στον χρόνο απόκρισης σε μια εργασία κατηγοριοποίησης. Οι ταχύτερες απαντήσεις υποδηλώνουν ισχυρότερες μη συνειδητές συσχετίσεις. Το Τέστ Μη Συνειδητών Συσχετίσεων (IAT) Φύλου-Καριέρας μετρά συγκεκριμένα τη σχετική ισχύ των συσχετίσεων μεταξύ κατηγοριών φύλου (Άνδρας, Γυναίκα) και κατηγοριών ρόλων (Καριέρα, Οικογένεια). Σε χιλιάδες μελέτες που διεξήχθησαν σε δεκάδες χώρες, το σταθερό εύρημα είναι ότι η πλειονότητα των ατόμων – ανεξάρτητα από τις ρητές τους στάσεις – ανταποκρίνεται ταχύτερα όταν οι κατηγορίες «Άνδρας» και «Καριέρα» μοιράζονται ένα πλήκτρο απάντησης, σε σχέση με τις κατηγορίες «Γυναίκα» και «Καριέρα», υποδηλώνοντας μια ευρέως διαδεδομένη μη συνειδητή συσχέτιση των ανδρών με την καριέρα και των γυναικών με την οικογένεια (Nosek κ.ά., 2002).

Η συσχέτιση αυτήν δεν είναι επουσιώδης. Οι μη συνειδητές προκαταλήψεις μεταξύ φύλου και κοινωνικών ρόλων (καριέρας και οικογένειας) έχουν συνδεθεί με πραγματικά αποτελέσματα, συμπεριλαμβανομένων αποφάσεων προσλήψεων, αξιολογήσεων απόδοσης, διαπραγματεύσεων μισθών, και της κατανομής των οικιακών εργασιών (Greenwald & Krieger, 2006· Moss-Racusin κ.ά., 2012). Λειτουργούν τόσο στους άνδρες όσο και τις γυναίκες, και η έντασή τους δεν μειώνεται σημαντικά από την ανώτερη εκπαίδευση, την επαγγελματική εμπειρία

ή τη ρητή δέσμευση για την ισότητα των φύλων (Nosek κ.ά., 2009). Αυτή η αποσύνδεση των μη συνειδητών από τις συνειδητές προκαταλήψεις αποτελεί ένα από τα πιο επαναλαμβανόμενα και σημαντικότερα αποτελέσματα σε αυτόν τον τομέα - και ένα από τα πιο σημαντικά που πρέπει να κατανοήσουν οι επαγγελματίες και οι υπεύθυνοι/ες χάραξης πολιτικής.

1.2. Γιατί στην Ελλάδα, Γιατί Τώρα

Η Ελλάδα αντιπροσωπεύει ένα ιδιαίτερα σχετικό πλαίσιο για τη μελέτη αυτή. Σύμφωνα με τον Δείκτη Ισότητας των Φύλων του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων (EIGE), η Ελλάδα κατατάσσεται σταθερά μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ με τις χαμηλότερες επιδόσεις στον τομέα της ισότητας των φύλων, με επίμονα κενά στη συμμετοχή στην αγορά εργασίας, τον επαγγελματικό διαχωρισμό και την κατανομή των ευθυνών φροντίδας (EIGE, 2024· EIGE, 2025). Παράλληλα, το μορφωτικό επίπεδο των Ελληνίδων διαφόρων ηλικιακών ομάδων υπερβαίνει αυτό των ανδρών - δημιουργώντας ένα πλαίσιο όπου τα επίσημα προσόντα δεν έχουν μεταφραστεί σε ισότητα στην αγορά εργασίας, ένα μοτίβο το οποίο η έρευνα για τις μη συνειδητές προκαταλήψεις είναι σε θέση να βοηθήσει να εξηγηθεί.

Παρά τη σχετικότητα αυτή, η Ελλάδα απουσιάζει από τη διεθνή βιβλιογραφία για τις μη συνειδητές συσχετίσεις. Η συντριπτική πλειονότητα των μελετών των αποτελεσμάτων των Τεστ Μη Συνειδητών Συσχετίσεων έχει διεξαχθεί στη Βόρεια Αμερική και τη Βόρεια Ευρώπη, με τους πληθυσμούς της Νότιας Ευρώπης να υποεκπροσωπούνται στη βάση δεδομένων. Η παρούσα μελέτη καλύπτει άμεσα αυτό το κενό, παρέχοντας το πρώτο σύνολο ελληνικών δεδομένων Τεστ Μη Συνειδητών Συσχετίσεων, που είναι δημόσια προσβάσιμα και αφορούν ελληνόφωνο πληθυσμό.

Η μελέτη ανοίγει, επίσης, νέους ορίζοντες από μεθοδολογική άποψη, στο ελληνικό πλαίσιο. Χρησιμοποιώντας το IAT μέσω μιας ειδικά σχεδιασμένης ψηφιακής πλατφόρμας με ευρεία πρόσβαση στο κοινό - αντί για ελεγχόμενα εργαστηριακά περιβάλλοντα, με τη συμμετοχή φοιτητών/ριών για λόγους ευκολίας - παράγει δεδομένα που είναι μεγαλύτερης κλίμακας και ποικιλομορφίας ως προς τα δημογραφικά χαρακτηριστικά, σε σχέση με τις προηγούμενες διαθέσιμες πηγές. Αυτή η προσέγγιση ακολουθεί το μοντέλο που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του Project Implicit, της πρωτοβουλίας που βασίζεται στο Harvard και συλλέγει δεδομένα από εκατομμύρια συμμετέχοντα άτομα παγκοσμίως (Nosek κ.ά., 2002), και το προσαρμόζει σε ένα πλαίσιο εθνικής έρευνας με περιορισμένους πόρους, αλλά σημαντικό δημόσιο ενδιαφέρον.

1.3. Στόχοι της Μελέτης

Η μελέτη ακολουθεί τρεις στόχους, οι οποίοι ανταποκρίνονται στον σχεδιασμό της σε δύο φάσεις.

Πρώτον, στοχεύει να μετρήσει την συχνότητα και την έκταση των μη συνειδητών προκαταλήψεων φύλου-καριέρας σε ένα μεγάλο ελληνόφωνο δείγμα, εδραιώνοντας ένα περιγραφικό επίπεδο αναφοράς, στη βάση του οποίου μπορούν να συγκριθούν μελλοντικές μετρήσεις, και να ελεγχθεί η σχετικότητα των μοτίβων που παρατηρούνται στη χώρα, σε σχέση με διεθνείς νόρμες.

Δεύτερον, διερευνά εάν οι μη συνειδητές προκαταλήψεις διαφέρουν συστηματικά ανάμεσα στις δημογραφικές υποκατηγορίες – συμπεριλαμβανομένων του φύλου, της ηλικίας, της εκπαίδευσης,

της εργασίας, και της περιοχής κατοικίας – και εάν οι συμπεριφορικές μεταβλητές, όπως τα αυτοαναφερόμενα έμφυλα στερεότυπα και η προτεραιοποίηση της καριέρας και της οικογένειας συνδέονται με την ισχύ των μη συνειδητών συσχετίσεων. Αυτές οι διερευνητικές αναλύσεις, οι οποίες παρουσιάζονται στην παρούσα αναφορά της Φάσης 1, αποτελούν πηγές διατύπωσης υποθέσεων και όχι επιβεβαιωμένους ισχυρισμούς.

Τρίτον, η μελέτη στοχεύει να τοποθετήσει τα ευρήματα της Φάσης 1 στο πλαίσιο μιας πλατφόρμας ανοικτής πρόσβασης και να θέσει τις βάσεις για μελλοντική έρευνα που θα επιβεβαιώσει τα ευρήματα. Ακολουθώντας τις καλές πρακτικές για τη διαφάνεια στην αναφορά, έξι κατευθυντικές υποθέσεις που προκύπτουν από τα διερευνητικά μοτίβα της παρούσας μελέτης έχουν προκαταχωριστεί στο Open Science Framework πριν από οποιαδήποτε περαιτέρω συλλογή δεδομένων. Αυτό διασφαλίζει ότι τυχόν μελλοντικές επιβεβαιωτικές αναλύσεις που θα βασίζονται στα ευρήματα αυτά θα διακρίνονται σαφώς από το διερευνητικό έργο που παρουσιάζεται εδώ (Wagenmakers κ.ά., 2012· Nosek κ.ά., 2018).

Συνολικά, αυτοί οι στόχοι τοποθετούν τη μελέτη μεταξύ της βασικής έρευνας - συμβάλλοντας στη διεθνή βάση τεκμηρίωσης σχετικά με τις μη συνειδητές προκαταλήψεις - και της εφαρμοσμένης έρευνας, παράγοντας ευρήματα που έχουν άμεση συνάφεια με την οργανωτική πρακτική, την εκπαίδευση και την πολιτική για την ισότητα των φύλων στην Ελλάδα.

2. ΜΕΘΟΔΟΣ

2.1. Σχεδιασμός της Μελέτης

Η παρούσα μελέτη χρησιμοποίησε ένα διαδικτυακό, αυτοσυμπληρούμενο Τεστ Μη Συνειδητών Συσχετίσεων (IAT) για τη μέτρηση των αντίστοιχων συνδέσεων μεταξύ φύλου και καριέρας, σε έναν ελληνόφωνο πληθυσμό. Τα ευρήματα που παρουσιάζονται εδώ βασίζονται σε ένα εκτεταμένο ερευνητικό πρόγραμμα που διεξήχθη χωρίς προκαθορισμένες κατευθυντικές υποθέσεις - μια προσέγγιση που αποσκοπούσε στον χαρακτηρισμό της κατανομής μη συνειδητών προκαταλήψεων σε έναν ευρύ πληθυσμό, πριν την διενέργεια επιβεβαιωτικών ελέγχων. Σύμφωνα με τις αρχές της ανοιχτής επιστήμης, έξι κατευθυντικές υποθέσεις που προέκυψαν από αυτά τα μοτίβα έχουν καταχωρηθεί επίσημα στο Open Science Framework (OSF) πριν από οποιαδήποτε περαιτέρω συλλογή δεδομένων, διασφαλίζοντας ότι οποιοσδήποτε μελλοντικές επιβεβαιωτικές αναλύσεις θα διακρίνονται σαφώς από το διερευνητικό έργο που παρουσιάζεται εδώ (Σύνδεσμος προ-καταχωρημένων υποθέσεων: <https://doi.org/10.17605/OSF.IO/DJW2F>).

Η συμμετοχή ήταν εθελοντική και ανοιχτή προς το κοινό. Η διάχυση του Τεστ βασίστηκε στην οργανική διάδοση και την επικοινωνία μέσω των κοινωνικών δικτύων, χωρίς την προσφορά οικονομικών κινήτρων. Η προσέγγιση αυτή (δειγματοληψία ευκολίας) είναι διαδεδομένη σε σχετικές έρευνες μεγάλης κλίμακας και συνάδει με τη μεθοδολογία που εφαρμόζει το Project Implicit, η μεγαλύτερη εν εξελίξει διεθνής πρωτοβουλία συλλογής δεδομένων IAT (Nosek κ.ά., 2002· Xu κ.ά., 2014).

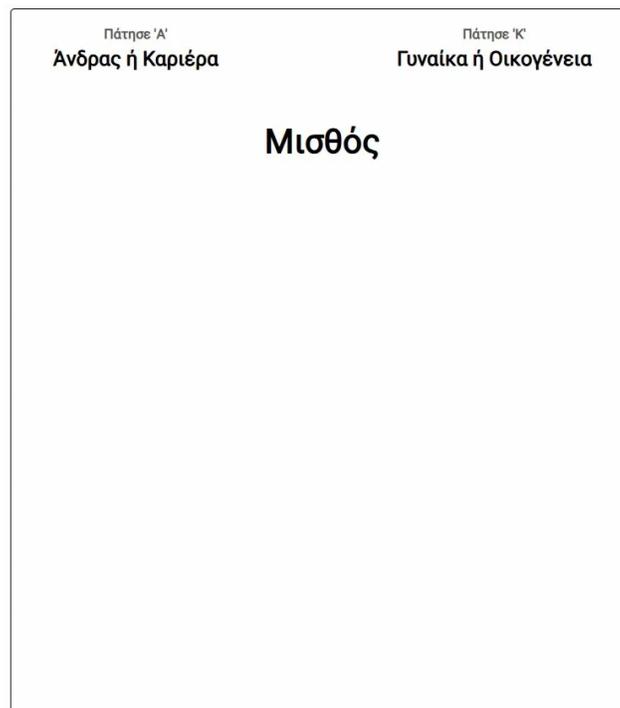
2.2. Το Τεστ Μη Συνειδητών Συσχετίσεων (IAT)

Το IAT είναι ένα τεστ χρόνου αντίδρασης που διεξάγεται μέσω υπολογιστή και μετρά τη σχετική ισχύ των αυτόματων συσχετίσεων μεταξύ ζευγών εννοιών (Greenwald, McGhee & Schwartz, 1998). Στο IAT Φύλου-Καριέρας, τα συμμετέχοντα άτομα κατηγοριοποιούν ερεθίσματα που ανήκουν σε τέσσερις κατηγορίες - Άνδρας, Γυναίκα, Καριέρα και Οικογένεια - χρησιμοποιώντας δύο πλήκτρα απάντησης.

Άνδρας	Κώστας, Χρήστος, Νίκος, Γιώργος, Τάσος
Γυναίκα	Ελένη, Κατερίνα, Εύα, Μαρία, Βασιλική
Καριέρα	Εργασία, Εταιρεία, Μισθός, Γραφείο, Επαγγελματίας, Διοίκηση, Επιχείρηση
Οικογένεια	Γάμος, Γονείς, Συγγενείς, Σύζυγος, Σπίτι, Παιδιά, Φροντίδα

Εικόνα 1. Λέξεις-ερεθίσματα που χρησιμοποιούνται στο IAT Φύλου-Καριέρας, όπως παρουσιάστηκαν στα συμμετέχοντα άτομα στα ελληνικά. Οι λέξεις επιλέχθηκαν ώστε να αντικατοπτρίζουν πολιτισμικά οικεία και ουδέτερα ως προς το φύλο πρότυπα συχνότητας λέξεων στον ελληνόφωνο πληθυσμό.

Η βασική λογική είναι ότι οι απαντήσεις είναι ταχύτερες όταν δύο κατηγορίες τις οποίες το άτομο συνδέει στενά μοιράζονται το ίδιο πλήκτρο απάντησης. Στις επιτραπέζιες συσκευές, τα συμμετέχοντα άτομα χρησιμοποιούν δύο πλήκτρα του πληκτρολογίου (A και K) για να κατηγοριοποιήσουν ερεθίσματα. Στις κινητές συσκευές και τα τάμπλετ, τα πλήκτρα απάντησης αντικαθίστανται από δύο ζώνες αφής που καταλαμβάνουν την αριστερή και τη δεξιά πλευρά της οθόνης. Και οι δύο τρόποι απόκρισης αποτυπώνουν τις ίδιες υποκείμενες διαφορές στον χρόνο αντίδρασης και έχουν εφαρμοστεί με σκοπό τη διατήρηση της ισοδυναμίας των εργασιών μεταξύ των συσκευών. Ένα συμμετέχον άτομο που συνδέει υποσυνείδητα τους άνδρες με την καριέρα θα απαντήσει ταχύτερα στα μέρη του Τεστ όπου οι κατηγορίες «Άνδρας» και «Καριέρα» μοιράζονται το ίδιο πλήκτρο, σε σύγκριση με εκείνα όπου συμβαίνει το ίδιο για τις κατηγορίες «Γυναίκα» και «Καριέρα».

Εικόνα 2. Απεικόνιση της οθόνης εργασίας IAT (συνδυαστικό μέρος, έκδοση για υπολογιστές). Τα συμμετέχοντα άτομα πατούν το πλήκτρο «Α» για να κατηγοριοποιήσουν τα ερεθίσματα που ανήκουν στις κατηγορίες «Άνδρας» ή «Καριέρα» και το πλήκτρο «Κ» για τις κατηγορίες «Γυναίκα» ή «Οικογένεια». Η λέξη-ερέθισμα «Μισθός» εμφανίζεται στο κέντρο της οθόνης και πρέπει να κατηγοριοποιηθεί ως «Καριέρα». Στο αντίστροφο συνδυαστικό μέρος, οι συνδυασμοί παρουσιάζονται αντίστροφα: «Άνδρας» ή «Οικογένεια» στο ένα πλήκτρο, «Γυναίκα» ή «Καριέρα» στο άλλο. Οι διαφορές στον χρόνο απόκρισης μεταξύ των συνδυαστικών και των αντεστραμμένων συνδυαστικών μερών αποτελούν τη βάση για τον υπολογισμό του D-σκορ. Στις κινητές συσκευές, τα πλήκτρα αντικαθίστανται από ζώνες αφής στα αριστερά και στα δεξιά της οθόνης αφής.

Το κύριο αποτέλεσμα είναι το D-σκορ, το οποίο υπολογίζεται με βάση τον βελτιωμένο αλγόριθμο βαθμολόγησης των Greenwald, Nosek & Banaji (2003). Εν συντομία, το D-σκορ υπολογίζεται ως εξής: Οι δοκιμές με χρόνους απόκρισης που υπερβαίνουν τα 10,000 ms αφαιρούνται· τα συμμετέχοντα άτομα των οποίων περισσότερο από το 10% των απαντήσεων σε όλες τις δοκιμές

είναι ταχύτερο των 300 ms αποκλείονται εντελώς· υπολογίζονται οι μέσοι χρόνοι απόκρισης για καθένα από τα τέσσερα συνδυαστικά μέρη καίριων δοκιμών και δοκιμών εξάσκησης· υπολογίζονται δύο σκορ διαφοράς (το καθένα είναι τυποποιημένο με βάση την τυπική απόκλιση που περιλαμβάνει το αντίστοιχο ζεύγος μερών)· το τελικό D-σκορ είναι ο μέσος όρος των δύο τυποποιημένων διαφορών. Το D-σκορ κυμαίνεται περίπου από -2 έως +2, όπου οι θετικές τιμές υποδηλώνουν μη συνειδητή συσχέτιση του Άνδρα με την Καριέρα (και της Γυναίκας με την Οικογένεια), και οι αρνητικές τιμές υποδηλώνουν το αντίθετο. Τα συμβατικά όρια ερμηνείας είναι: 0,00–0,15 αμελητέα, 0,15–0,35 ελαφρά, 0,35–0,65 μέτρια και άνω του 0,65 ισχυρή συσχέτιση (Greenwald κ.ά., 2003).

Εδώ επιβάλλεται μια σημείωση σχετικά με την ερμηνεία του Τεστ. Το IAT καταγράφει σχετικές μη συνειδητές συσχετίσεις – δεν μετρά απόλυτες προκαταλήψεις, ούτε προβλέπει άμεσα συμπεριφορά που ενέχει διακριτική μεταχείριση. Η σχέση μεταξύ των αποτελεσμάτων του IAT και των εκβάσεων στην πραγματική ζωή παραμένει ένα ενεργό πεδίο συζήτησης στη βιβλιογραφία (βλ. Oswald κ.ά., 2013· Greenwald, Banaji & Nosek, 2015), και τα ευρήματα της παρούσας μελέτης θα πρέπει να ερμηνεύονται αναλόγως. Το IAT κατανοείται καλύτερα ως μέτρο γνωστικών συσχετίσεων που διαμορφώνονται από την πολιτισμική έκθεση, και όχι ως μέτρο του χαρακτήρα ή της πρόθεσης του ατόμου.

2.3. Πλατφόρμα & Συλλογή Δεδομένων

Το Τεστ διεξήχθη μέσω μιας ειδικά σχεδιασμένης διαδικτυακής πλατφόρμας που αναπτύχθηκε από την Headway S.A., σύμφωνα με τις ερευνητικές προδιαγραφές του ΚΜΟΠ. Η πλατφόρμα ακολουθεί την τυπική δομή επτά μερών του IAT, με ετικέτες κατηγοριών και λέξεις-ερεθίσματα στα ελληνικά, προσαρμοσμένες στο ελληνικό πολιτισμικό και γλωσσικό πλαίσιο. Τα δεδομένα αποθηκεύονται σε διακομιστές που βρίσκονται στην ΕΕ, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΓΚΠΔ.

Μια πιλοτική φάση προηγήθηκε της κύριας περιόδου συλλογής δεδομένων. Η φάση αυτή αξιοποιήθηκε για τη δοκιμή της σταθερότητας της πλατφόρμας, της διεπαφής και της εμπειρίας χρηστών/ριών, αλλά και για την εκτίμηση του χρονισμού των ερεθισμάτων, και την αξιολόγηση της κατανόησης των οδηγιών από τα συμμετέχοντα άτομα. Όλα τα δεδομένα της πιλοτικής φάσης εξαιρέθηκαν από τις αναλύσεις που παρουσιάζονται στην παρούσα μελέτη. Η κύρια συλλογή δεδομένων ξεκίνησε στις 19 Ιανουαρίου 2026.

Η ροή συμμετοχής είχε την ακόλουθη δομή. Κατά την είσοδό τους στην πλατφόρμα, στα συμμετέχοντα άτομα εμφανίζεται μια αρχική σελίδα με την περιγραφή της μελέτης και ένα βήμα επαλήθευσης της ηλικίας (ελάχιστη ηλικία συμμετοχής ορίζονται τα 18 έτη). Στη συνέχεια, τα συμμετέχοντα άτομα προχωρούν στα επτά μέρη του IAT, μετά την ολοκλήρωση των οποίων λαμβάνουν το ατομικό τους D-σκορ μαζί με μια σύντομη επεξηγηματική σημείωση. Στη συνέχεια, καλούνται – σε απολύτως προαιρετική βάση – να συμπληρώσουν ένα ερωτηματολόγιο δημογραφικών στοιχείων και στάσεων. Τέλος, τα άτομα που συμπληρώνουν το προαναφερθέν ερωτηματολόγιο λαμβάνουν το αποτέλεσμα τους σε σύγκριση με άλλα άτομα με παρόμοια δημογραφικά στοιχεία που έχουν ολοκληρώσει το Τεστ. Αυτή η δομή συμπλήρωσης του εν λόγω ερωτηματολογίου μετά το IAT σχεδιάστηκε σκόπιμα ώστε να διασφαλιστεί ότι οι δημογραφικές πληροφορίες δεν θα μπορούσαν να επηρεάσουν την απόδοση στο IAT.

2.4. Συμμετέχοντα άτομα & Κριτήρια Αποκλεισμού

Τα ακατέργαστα δεδομένα του Τεστ υποβλήθηκαν στα τυπικά φίλτρα ποιότητας IAT πριν από την ανάλυση. Τα συμμετέχοντα άτομα αποκλείονταν εάν: (α) περισσότερο από το 10% των απαντήσεών τους σε όλες τις δοκιμές παρουσίαζε χρόνους απόκρισης κάτω των 300 ms, υποδηλώνοντας μοτίβα απόκρισης μη συμβατά με πραγματική συμμετοχή στο Τεστ· ή (β) τα δεδομένα του Τεστ ήταν ελλιπή λόγω εγκατάλειψης πριν από τη λήξη του IAT. Οι δοκιμές με καθυστερήσεις απαντήσεων που ξεπερνούσαν τα 10.000 ms αφαιρέθηκαν σε επίπεδο δοκιμής, αλλά δεν οδήγησαν σε αποκλεισμό σε επίπεδο συμμετοχής, εκτός εάν συνδυάζονταν με άλλα κριτήρια. Αυτοί οι κανόνες αποκλεισμού προκύπτουν άμεσα από τον αλγόριθμο βαθμολόγησης των Greenwald κ.ά. (2003) και εφαρμόζονται ομοιόμορφα.

Τα συμμετέχοντα άτομα ταξινομήθηκαν περαιτέρω, ανάλογα με το βαθμό συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου, σε τρεις ομάδες: Πλήρεις Συμμετοχές (άτομα που ολοκλήρωσαν το IAT και συμπλήρωσαν πλήρως το ερωτηματολόγιο δημογραφικών), Μερικές Συμμετοχές (άτομα που ολοκλήρωσαν το IAT και συμπλήρωσαν μερικώς το ερωτηματολόγιο, περιλαμβάνοντας τουλάχιστον το φύλο), και Πλήρεις Αποχωρήσεις (άτομα που ολοκλήρωσαν το IAT, αλλά δε συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο). Η κατανομή μεταξύ αυτών των ομάδων αναφέρεται στην Ενότητα 3. Οι αναλύσεις που απαιτούν δημογραφικά στοιχεία ή μεταβλητές στάσεων περιορίζονται στον αριθμό του δείγματος, για τον οποίο είναι διαθέσιμα τα σχετικά δεδομένα· ο πραγματικός αριθμός N για κάθε ανάλυση αναφέρεται αντιστοίχως.

2.5. Μεταβλητές

Κύριο αποτέλεσμα. Το D-σκορ (συνεχής μεταβλητή, περίπου μεταξύ -2 έως +2) λειτουργεί ως η μόνη μέτρηση μη συνειδητών προκαταλήψεων φύλου-καριέρας.

Δημογραφικές μεταβλητές. Το προαιρετικό ερωτηματολόγιο συγκέντρωσε τα ακόλουθα στοιχεία: Φύλο (κατηγορική μεταβλητή: γυναίκα, άνδρας, μη δυαδικό/άλλο, προτιμώ να μην απαντήσω), ηλικία (υπολογιζόμενη από τον αναφερόμενο μήνα και έτος γέννησης που χρησιμοποιήθηκε για την επαλήθευση της ηλικίας ≥ 18 ετών και για τον υπολογισμό της συμμετοχής σε γενεαλογική ομάδα), υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης που ολοκληρώθηκε (έξι τακτικές κατηγορίες, που στη συνέχεια ομαδοποιήθηκαν για ανάλυση), περιοχή διαμονής (τέσσερις κατηγορίες: μεγάλο αστικό κέντρο, προάστια, μικρή πόλη/κωμόπολη, αγροτική περιοχή/χωριό), εργασιακή κατάσταση (ομαδοποιημένη σε μόνιμη απασχόληση, αυτοαπασχόληση, φοιτητής/ρια, άνεργος/η, συνταξιούχος/α και άλλο) και κύριος επαγγελματικός τομέας (ανοιχτή λίστα, που στη συνέχεια κωδικοποιήθηκε εκ νέου).

Μεταβλητές στάσης και νοοτροπίας. Συμπεριλήφθηκαν τρεις μεταβλητές στάσης για την εξέταση της σχέσης μεταξύ συνειδητών και μη συνειδητών προκαταλήψεων. Το προφίλ στερεοτύπων ταξινόμησε τα συμμετέχοντα άτομα σύμφωνα με τις δηλωθέντες στάσεις τους αναφορικά με τους έμφυλους ρόλους (παραδοσιακό στερεότυπο, υποστήριξη της ισότητας, ή ενδιάμεσο προφίλ). Η «εστίαση στη ζωή» αποτύπωσε τη δηλωθείσα προτεραιοποίηση της καριέρας και της οικογένειας. Η «Πεποίθηση στην Επαγγελματική Ισότητα των Φύλων» κατέγραψε εάν τα συμμετέχοντα άτομα πιστεύουν ότι οι άνδρες και οι γυναίκες διαθέτουν ίσες ικανότητες στον επαγγελματικό τομέα.

2.6. Στρατηγική Ανάλυσης

Όλες οι αναλύσεις πραγματοποιήθηκαν μέσω R. Η ροή εργασιών ανάλυσης τεκμηριώνεται σε διαφορετικές αναπαράξιμες σειρές εντολών (scripts).

Συνολική προκατάληψη. Ένα t-test ενός-δείγματος έναντι του μηδενός αξιοποιήθηκε για να εκτιμηθεί εάν ο μέσος όρος του D-σκορ του δείγματος διέφερε σημαντικά από την τυχαία τιμή. Το μέγεθος αποτελέσματος αναφέρεται ως d του Cohen.

Συγκρίσεις μεταξύ ομάδων. Οι μεταβλητές 1Ng (όλες με $p > .19$), υποδηλώνουν ότι οι δοκιμές ANOVA και Welch's ANOVA παράγουν ισοδύναμα αποτελέσματα σε αυτό το σύνολο δεδομένων. Η δοκιμή Welch's ANOVA διατηρήθηκε ως συντηρητική προεπιλογή, ούσα ανθεκτική σε πιθανή ετερογένεια στις αναλύσεις υποομάδων που δεν αναφέρονται εδώ.

Διόρθωση πολλαπλών συγκρίσεων. Δεδομένου ότι στην ευρεία διερευνητική ανάλυση εξετάστηκαν δέκα μεταβλητές δημογραφικών και στάσεων, εφαρμόστηκε διόρθωση για τον έλεγχο του Ρυθμού Ψευδών Ανακαλύψεων (FDR), με τη μέθοδο Benjamini–Hochberg (Benjamini & Hochberg, 1995). Στην παρούσα μελέτη αναφέρονται τόσο οι αρχικές τιμές στατιστικής σημαντικότητας (p), όσο και οι τιμές που προέκυψαν μετά τη διόρθωση. Οι μεταβλητές που δεν επιβίωσαν της διόρθωσης στο $q < .05$ χαρακτηρίζονται ως «μη σημαντικές στο διορθωμένο επίπεδο» και όχι ως απόδειξη μηδενικής επιρροής, δεδομένης της περιορισμένης ισχύος της Φάσης 1 να ανιχνεύει μικρά αποτελέσματα.

Οι αναλύσεις υποομάδων διεξήχθησαν μόνο για ομάδες που πληρούσαν ένα ελάχιστο όριο $N = 80$. Οι ομάδες με λιγότερα από 20 συμμετέχοντα άτομα δεν συμπεριελήφθησαν στην αναφορά για λόγους ανωνυμίας και αξιοπιστίας. Για τις ομάδες με $N = 80$ και $N = 160$, τα αποτελέσματα παρουσιάζονται μόνο περιγραφικά, χωρίς συγκριτικές αναλύσεις. Οι αναγνώστες/ριες θα πρέπει να επιδεικνύουν προσοχή κατά την ερμηνεία των ευρημάτων που αφορούν μικρότερες υποομάδες, καθώς οι εκτιμήσεις ενέχουν μεγαλύτερα περιθώρια σφάλματος και είναι πιο ευάλωτες στη μεταβλητότητα του δείγματος.

Τι δεν αναλύεται στη Φάση 1. Η πολλαπλή παλινδρόμηση και η ανάλυση διαμεσολάβησης —οι οποίες θα επέτρεπαν την ταυτόχρονη μοντελοποίηση των προγνωστικών μεταβλητών και τον έλεγχο των έμμεσων επιδράσεων— απαιτούν σημαντικά μεγαλύτερη στατιστική ισχύ και προορίζονται για τη Φάση 2, όπου προβλέπεται δείγμα μεγέθους $N > 2.000$.

2.7. Έλεγχοι Ευρωστίας και Ευαισθησίας

Πραγματοποιήθηκαν δύο έλεγχοι ευρωστίας. Αρχικά, μία ανάλυση ευαισθησίας επιβεβαίωσε ότι τα συμμετέχοντα άτομα που συμπλήρωσαν πλήρως το ερωτηματολόγιο δημογραφικών στοιχείων δεν διέφεραν σημαντικά ως προς τα D-σκορ, από εκείνα που ολοκλήρωσαν μόνο το IAT ($p = .752$), υποστηρίζοντας την συμπερίληψη όλων των ατόμων, ανεξάρτητα από τον βαθμό συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου. Δεύτερον, μία σύγκριση των δεδομένων της πιλοτικής φάσης και αυτής της ευρείας διάχυσης του Τεστ επιβεβαίωσε στατιστικώς σημαντική διαφορά στον μέσο όρο των D-σκορ μεταξύ των προαναφερθέντων φάσεων ($p < .05$), δικαιολογώντας τον αποκλεισμό των δεδομένων της πιλοτικής εφαρμογής από όλες τις αναλύσεις.

2.8. Ηθική και Δεοντολογία

Η μελέτη πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τις ηθικές αρχές που περιγράφονται στη Διακήρυξη του Ελσίνκι και τις κατευθυντήριες γραμμές της Αμερικάνικης Ψυχολογικής Εταιρίας για την έρευνα με τη συμμετοχή ανθρώπων. Η συμμετοχή ήταν εθελοντική και ανώνυμη, και δεν συλλέχθηκε κανένα στοιχείο ταυτοποίησης. Τα συμμετέχοντα άτομα ενημερώθηκαν για το στόχο της μελέτης πριν την έναρξη του Τεστ και μπορούσαν να αποσύρουν τη συμμετοχή τους οποιαδήποτε στιγμή, χωρίς συνέπειες. Η συλλογή και αποθήκευση δεδομένων ακολουθεί πλήρως τις απαιτήσεις του Ευρωπαϊκού ΓΚΠΔ, όπως αναφέρεται στη Δήλωση Συμμόρφωσης με τον ΓΚΠΔ του έργου (OSF: <https://osf.io/ydcz9/>). Η ηθική εποπτεία ασκήθηκε εσωτερικά μέσω του πλαισίου διακυβέρνησης της έρευνας του ΚΜΟΠ.

3. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

3.1. Συμμετοχή και Ολοκλήρωση

Η συλλογή δεδομένων για τη Φάση 1 ξεκίνησε στις 19 Ιανουαρίου 2026. Η παρούσα ανάλυση βασίζεται σε όλες τις έγκυρες δοκιμές που καταγράφηκαν έως τις 16 Φεβρουαρίου 2026, με συνολικό αριθμό $N = 1.145$ συμμετεχόντων ατόμων με αξιοποιήσιμα D-σκορ. Όπως αναφέρθηκε στην Ενότητα 2.4, το επίπεδο εγκατάλειψης μετά το φιλτράρισμα ποιότητας ήταν 0% - όλες οι καταγεγραμμένες δοκιμές πληρούσαν τα κριτήρια συμπερίληψης, υποδηλώνοντας ότι η εφαρμογή του IAT στην πλατφόρμα παρήγαγε καθαρά δεδομένα απαντήσεων.

Ο βαθμός συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου μετά το Τεστ ποίκιλλε. Από τα 1.145 συμμετέχοντα άτομα, 817 (71,4%) συμπλήρωσαν πλήρως το ερωτηματολόγιο δημογραφικών στοιχείων και στάσεων (Πλήρεις Συμμετοχές). 56 (4,9%) συμπλήρωσαν μερικώς το ερωτηματολόγιο, αναφέροντας τουλάχιστον το φύλο τους (Μερικές Συμμετοχές) και 272 (23,8%) ολοκλήρωσαν το IAT, αλλά δεν παρείχαν δημογραφικά δεδομένα, πλην της ηλικίας (Πλήρεις Αποχωρήσεις). Ένα t-test για τη σύγκριση των D-σκορ μεταξύ των Πλήρων Συμμετοχών και των Αποχωρήσεων δεν ανέδειξε σημαντική διαφορά ($p = .752$), υποδηλώνοντας ότι η εγκατάλειψη του ερωτηματολογίου δεν ήταν συστηματικά συνδεδεμένη με το επίπεδο μη συνειδητών προκαταλήψεων. Το εύρημα αυτό υποστηρίζει τη συμπερίληψη όλων των συμμετεχόντων ατόμων στις αναλύσεις των D-σκορ ανεξάρτητα από το επίπεδο συμπλήρωσης.

3.2. Δημογραφική Σύθεση

Φύλο. Το δείγμα αποτελείται κυρίως από γυναίκες: 55,4% των συμμετεχόντων ατόμων δήλωσαν ότι ήταν γυναίκες, 43,5% δήλωσε ότι ήταν άνδρες, και το υπόλοιπο 1,1% ήταν μη δυαδικά άτομα ή άλλες ταυτότητες φύλου. Η τελευταία ομάδα εξαιρείται από όλες τις συγκριτικές αναλύσεις για λόγους ανωνυμίας και αξιοπιστίας ($N < 20$). Η υπερεκπροσώπηση των γυναικών σε σχέση με τον γενικό πληθυσμό της Ελλάδας συνάδει με τα μοτίβα που παρατηρούνται σε διεθνείς έρευνες σχετικά με το IAT και εξετάζεται στο κεφάλαιο των περιορισμών (Ενότητα 5.2).

Ηλικία. Ο μέσος όρος ηλικίας των συμμετεχόντων ατόμων ήταν τα 44 έτη. Η κατανομή ανά γενιά είχε ως εξής: Gen Z (18–29): $N = 151$ (13,2%), Millennials (30–45): $N = 449$ (39,2%), Gen X (46–59): $N = 464$ (40,5%), Boomers (60+): $N = 81$ (7,1%). Το δείγμα αποτελείται κυρίως από ενήλικες μέσης ηλικίας, ενώ η Gen Z και οι Boomers υποεκπροσωπούνται, σύμφωνα με το ποσοστό που αντιπροσωπεύουν στον γενικό πληθυσμό.

Εκπαίδευση. Το δείγμα έχει υψηλό μορφωτικό επίπεδο. Πάνω από τα μισά συμμετέχοντα άτομα (52,2%) κατείχαν πτυχίο μεταπτυχιακών σπουδών (Μεταπτυχιακό ή Διδακτορικό): το 28,8% είχε τίτλο προπτυχιακών σπουδών ή ήταν φοιτητές/ριες και 19,1% είχε ολοκληρώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Αυτή η εμφανής υπερεκπροσώπηση των συμμετεχόντων ατόμων με υψηλό μορφωτικό επίπεδο αποτελεί γνωστό χαρακτηριστικό των αυτοεπιλεγμένων δειγμάτων του IAT στο διαδίκτυο και εξετάζεται στην Ενότητα 5.2.

Περιοχή διαμονής. Η πλειονότητα των συμμετεχόντων ατόμων (60,8%) ανέφερε ότι διαμένει σε μεγάλα αστικά κέντρα, ενώ τα υπόλοιπα άτομα κατανέμονται σε προαστιακές περιοχές, μικρότερες πόλεις και κωμοπόλεις, καθώς και σε αγροτικές περιοχές ή χωριά. Αυτή η αστική

ασυμμετρία αντανακλά τόσο τον διαδικτυακό διαμοιρασμό του ερωτηματολογίου, όσο και την γενικότερη συγκέντρωση της πρόσβασης στο διαδίκτυο και της χρήσης των μέσων στα ελληνικά αστικά κέντρα.

Εργασία. 60,6% των συμμετεχόντων ατόμων ανέφερε ότι ήταν σε κατάσταση συστηματικής εργασίας. Το υπόλοιπο κατανεμήθηκε μεταξύ αυτοαπασχολούμενων, φοιτητών/ριών, ανέργων και άλλων κατηγοριών.

Επαγγελματικός τομέας. Μεταξύ των συμμετεχόντων ατόμων που δήλωσαν τον τομέα στον οποίο δραστηριοποιούνται (N = 759 με έγκυρες απαντήσεις σε 12 ομάδες που πληρούσαν το ελάχιστο όριο N), οι μεγαλύτερες ομάδες ήταν η Εκπαίδευση (N = 228), οι Διοικητικές θέσεις (N = 116), και οι Κοινωνικές Υπηρεσίες (N = 81). Οι περισσότερες υποομάδες ανά τομέα δεν πληρούν το καθορισμένο όριο για συγκριτική ανάλυση με αυτό το μέγεθος δείγματος· ως εκ τούτου, τα ευρήματα σε επίπεδο τομέα παρουσιάζονται μόνο περιγραφικά.

Προηγούμενη εμπειρία με IAT. 594 συμμετέχοντα άτομα (51,9%) ανέφεραν ότι ήταν η πρώτη τους εμπειρία με τα Τεστ Μη Συνειδητών Συσχετίσεων· 232 (20,3%) ανέφεραν προηγούμενη σχετική εμπειρία, και 319 (27,9%) δεν απάντησαν στη σχετική ερώτηση. Μια δοκιμασία Welch t-test δύο δειγμάτων δεν ανέδειξε στατιστικώς σημαντική διαφορά στα D-σκορ μεταξύ των ατόμων που έκαναν το IAT πρώτη φορά και εκείνων που είχαν προηγούμενη εμπειρία ($p = .241$), υποδηλώνοντας ότι η προηγούμενη έκθεση σε IAT δεν μείωσε σημαντικά τα σκορ μη συνειδητών προκαταλήψεων του δείγματος.

3.3. Προφίλ Στάσεων¹

Προφίλ στερεοτύπων. Τα συμμετέχοντα άτομα ταξινομήθηκαν σε τρία προφίλ στάσεων με βάση τις απαντήσεις τους σε μια σειρά ερωτήσεων σχετικά με τους ρόλους των φύλων στην επαγγελματική και την οικογενειακή ζωή: Υποστήριξη της Ισότητας (απόρριψη των παραδοσιακών διαχωρισμών των έμφυλων ρόλων), Παραδοσιακό Στερεότυπο (υποστήριξη παραδοσιακών έμφυλων ρόλων), και Μικτό/Άλλο (αμφίρροπες ή ασυνεπείς απαντήσεις). Μεταξύ των 787 συμμετεχόντων ατόμων με έγκυρες ταξινομήσεις, 420 (53,4%) ανήκαν στην κατηγορία

¹ Σχετικές ερωτήσεις από το ερωτηματολόγιο δημογραφικών στοιχείων και στάσεων:

1. Πόσο σημαντική είναι για σενα η οικογένεια; Πάρα πολύ σημαντική – Πολύ σημαντική – Μέτρια – Λίγο σημαντική – Καθόλου σημαντική - Δεν επιθυμώ να απαντήσω

2. Πόσο σημαντική είναι για σενα η καριέρα; Πάρα πολύ σημαντική – Πολύ σημαντική – Μέτρια – Λίγο σημαντική – Καθόλου σημαντική - Δεν επιθυμώ να απαντήσω

3. Πόσο συσχετίζεις την οικογένεια με τις γυναίκες ή τους άνδρες; Πολύ με τις γυναίκες - Μέτρια με τις γυναίκες - Λίγο με τις γυναίκες – Δεν τη συσχετίζω ούτε με τις γυναίκες ούτε με τους άνδρες - Πολύ με τους άνδρες - Μέτρια με τους άνδρες - Λίγο με τους άνδρες - Δεν επιθυμώ να απαντήσω

4. Πόσο συσχετίζεις την καριέρα με τις γυναίκες ή τους άνδρες; Πολύ με τις γυναίκες - Μέτρια με τις γυναίκες - Λίγο με τις γυναίκες – Δεν τη συσχετίζω ούτε με τις γυναίκες ούτε με τους άνδρες - Πολύ με τους άνδρες - Μέτρια με τους άνδρες - Λίγο με τους άνδρες - Δεν επιθυμώ να απαντήσω

5. Πιστεύεις ότι οι γυναίκες και οι άνδρες έχουν ίσες ικανότητες στον επαγγελματικό τομέα; Ναι – Όχι – Δεν είμαι σίγουρος/η - Δεν επιθυμώ να απαντήσω

Υποστήριξης της Ισότητας, 257 (32,7%) ανήκαν στην ομάδα Μικτό/Άλλο, και 110 (14,0%) ενέπιπταν στην ομάδα του Παραδοσιακού Στερεοτύπου. Η κυριαρχία των ατόμων που δήλωσαν ότι υποστηρίζουν την ισότητα συνάδει με τις επιδράσεις της επιθυμίας κοινωνικής αποδοχής των μετρήσεων συνειδητών στάσεων και καθιστά τα ευρήματα μη συνειδητών συσχετίσεων - που αναφέρονται στην Ενότητα 4 - ιδιαίτερα σημαντικά.

Εστίαση στη ζωή. Τα συμμετέχοντα άτομα ταξινομήθηκαν με βάση τις απαντήσεις τους σε δύο ερωτήσεις, στις οποίες τους ζητήθηκε να αναφέρουν την προτεραιοποίηση της καριέρας και της οικογένειας: Εστίαση στην Οικογένεια (προτεραιοποίηση της οικογένειας και της οικογενειακής ζωής), Εστίαση στην Καριέρα (προτεραιοποίηση των επαγγελματικών στόχων), ή Ισορροπημένες Αξίες (καμία σαφής προτεραιοποίηση). Ανάμεσα στα 829 συμμετέχοντα άτομα με έγκυρες απαντήσεις, 387 (46,7%) εστίαζαν στην οικογένεια, 355 (42,8%) ανήκαν στην κατηγορία των Ισορροπημένων Αξιών, και 87 (10,5%) προτεραιοποιούσαν την καριέρα.

Υποστήριξη της Επαγγελματικής Ισότητας των Φύλων. Τα συμμετέχοντα άτομα ρωτήθηκαν εάν πιστεύουν ότι οι άνδρες και οι γυναίκες έχουν ίσες ικανότητες στον επαγγελματικό τομέα (ενιαία ερώτηση, τρεις επιλογές απάντησης). Ανάμεσα στα 842 συμμετέχοντα άτομα με έγκυρες απαντήσεις, 556 (66,0%) απάντησαν θετικά, 215 (25,5%) απάντησαν αρνητικά, και 71 (8,4%) δήλωσαν αβεβαιοτητα.

3.4. Αντιπροσωπευτικότητα του Δείγματος

Το δείγμα της παρούσας μελέτης δεν είναι αντιπροσωπευτικό του συνολικού πληθυσμού. Η εθελοντική συμμετοχή μέσω της διαδικτυακής πρόσκλησης συμμετοχής και της προώθησης από τα μέσα ενημέρωσης οδήγησε στη δημιουργία ενός δείγματος στο οποίο υπερεκπροσωπούνται οι γυναίκες, τα άτομα με υψηλό μορφωτικό επίπεδο και οι κάτοικοι αστικών περιοχών σε σχέση με τον γενικό πληθυσμό της Ελλάδας. Αυτές οι ασυμμετρίες είναι χαρακτηριστικές της διαδικτυακής έρευνας ΙΑΤ - τα δεδομένα του Project Implicit από συγκρίσιμες μελέτες παρουσιάζουν σχεδόν πανομοιότυπα δημογραφικά μοτίβα (Nosek κ.ά., 2002) - και δεν ακυρώνουν τα ευρήματα, αλλά περιορίζουν τη δυνατότητα γενίκευσης. Τα ευρήματα περιγράφουν τις μη συνειδητές συσχετίσεις των ατόμων που επέλεξαν να συμμετάσχουν στη μελέτη, μιας ομάδας που πιθανώς έχει υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο και είναι περισσότερο ευαισθητοποιημένη σε θέματα έμφυλης ισότητας, σε σχέση με τον γενικό ελληνικό πληθυσμό. Αν μη τι άλλο, αυτό υποδηλώνει ότι τα επίπεδα μη συνειδητών προκαταλήψεων που αναφέρονται εδώ ενδέχεται να υποτιμούν αυτά που θα παρατηρούσαν σε ένα πλήρως αντιπροσωπευτικό δείγμα - μια παρατήρηση που ενισχύει, αντί να αποδυναμώνει, την πρακτική σημασία των ευρημάτων.

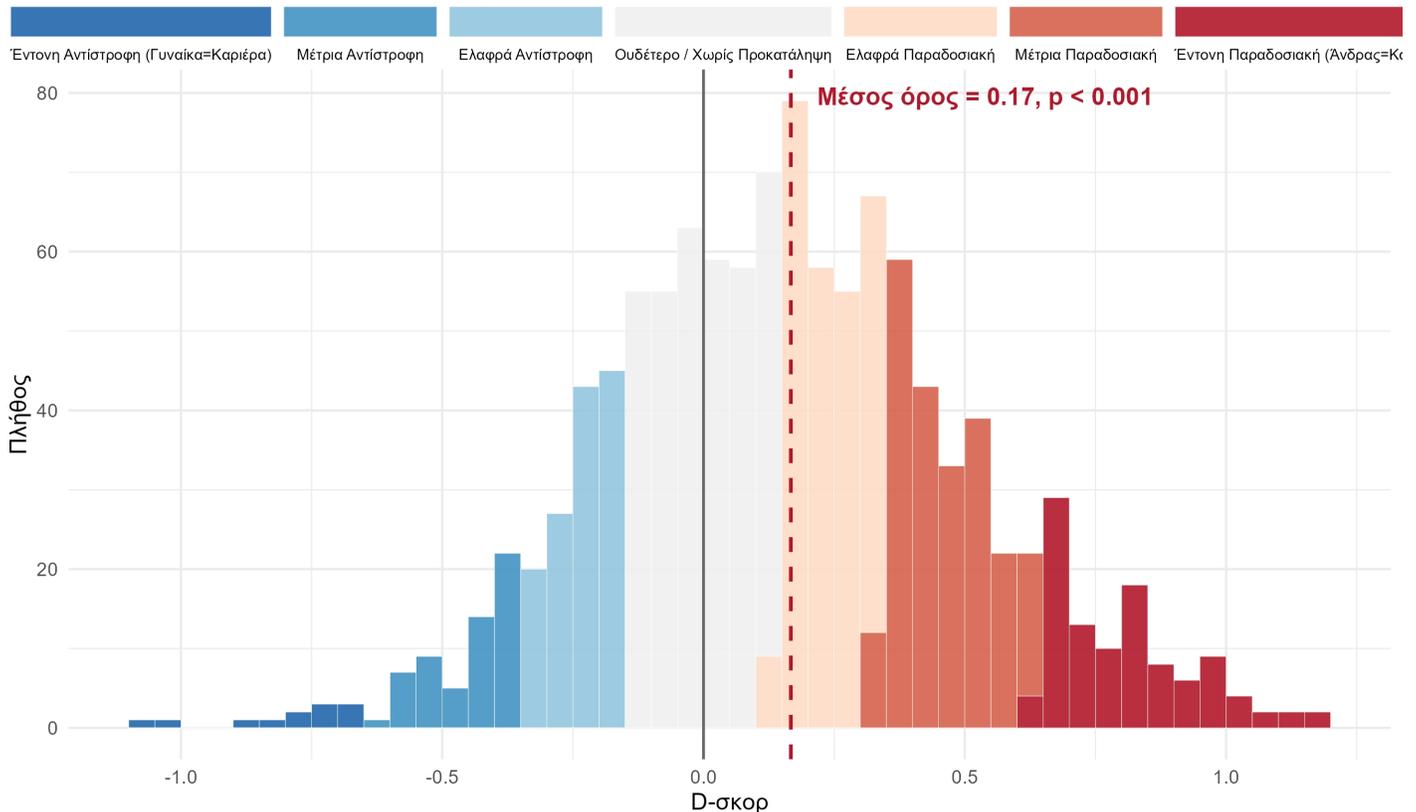
4. ΕΥΡΗΜΑΤΑ

4.1. Γενικό Επίπεδο Μη Συνειδητών Προκαταλήψεων

Η κύρια ερώτηση της μελέτης είναι εάν το σύνολο των συμμετεχόντων ατόμων συσχετίζουν μη συνειδητά τους άνδρες με την καριέρα. Η απάντηση είναι σαφής: ναι.

Κατανομή Σκορ Μη Συνειδητών Συσχετίσεων

N = 1145 , Μέσος όρος D = 0.17 | 67% των συμμετεχόντων ατόμων έδειξε μη συνειδητές συσχετίσεις Ανδρών-Καριέρας

Γράφημα 1. Κατανομή των σκορ μη συνειδητών προκαταλήψεων (D-σκορ) στο σύνολο του δείγματος (N = 1.145). Τα θετικά σκορ υποδηλώνουν μη συνειδητή συσχέτιση του Άνδρα με την Καριέρα· τα αρνητικά σκορ υποδηλώνουν μη συνειδητή συσχέτιση της Γυναίκα με την Καριέρα. Τα χρωματικά όρια αντιστοιχούν στα όρια ερμηνείας του D-σκορ (Greenwald κ.ά., 2003)· τα διαστήματα του ιστογράμματος που εκτείνονται σε ένα όριο εμφανίζονται με αναμεμιγμένα χρώματα.

Ο μέσος όρος D-σκορ του συνολικού δείγματος ήταν 0,17 (SD = 0,35, Διάμεσος = 0,16). Μία δομική t-test ενός-δείγματος έναντι του μηδενός ήταν στατιστικώς σημαντική ($p < .001$), με το d του Cohen να είναι 0,48 - ένα αποτέλεσμα μικρής έως μέτριας κλίμακας σύμφωνα με τα συνήθη κριτήρια (Cohen, 1988), και συνάδει με το μέγεθος που συνήθως αναφέρεται σε διεθνείς μελέτες IAT Φύλου-Καριέρας (Nosek κ.ά., 2002). Στην πράξη, το 67,0% των συμμετεχόντων ατόμων έλαβε θετικό D-σκορ, υποδηλώνοντας μη συνειδητή συσχέτιση των ανδρών με την καριέρα και των γυναικών με την οικογένεια. Ένα επιπλέον 31,7% παρουσίασε συσχετίσεις αντίθετες προς τα στερεότυπα των έμφυλων ρόλων, ενώ το υπόλοιπο είχε σκορ ίσο ή κοντά στο μηδέν.

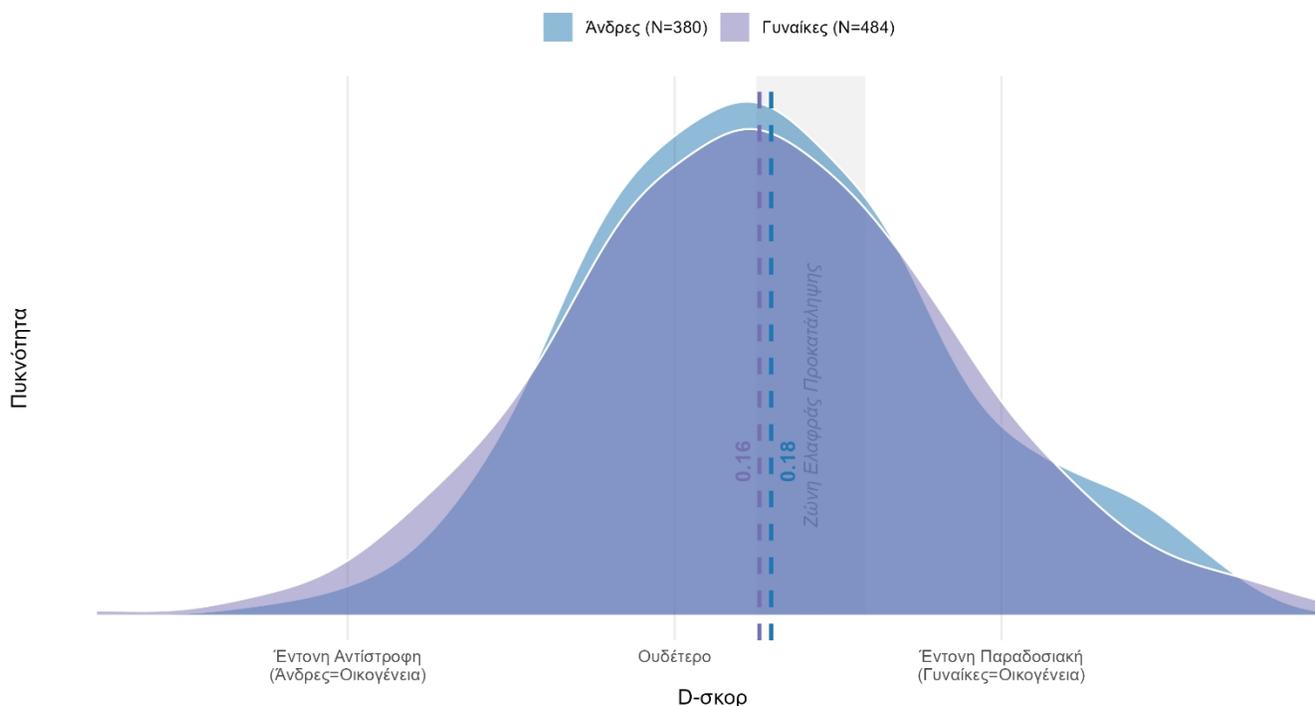
Για την καλύτερη κατανόηση της σημασίας αυτού του μεγέθους: ένα D-σکور 0,17 τοποθετεί το δείγμα στο εύρος της «ελαφριάς» μη συνειδητής προκατάληψης (0,15–0,35), όπως ορίζεται από τους Greenwald κ.ά. (2003). Αυτό αποτελεί ένα σημαντικό εύρημα. Αναδεικνύει ότι ακόμη και σε ένα δείγμα που αποτελείται δυσανάλογα από γυναίκες, άτομα με υψηλό μορφωτικό επίπεδο, και ρητή υποστήριξη της έμφυλης ισότητας - χαρακτηριστικά που διεθνώς συνδέονται με χαμηλότερη ρητή έμφυλη προκατάληψη - οι μη συνειδητές συσχετίσεις που ευνοούν τους άνδρες σε επαγγελματικές θέσεις παραμένουν σαφώς ανιχνεύσιμες.

4.2. Διαφορές Μεταξύ των Φύλων

Οι άνδρες παρουσίασαν οριακά υψηλότερο μέσο όρο D-σکور (0,18) σε σχέση με τις γυναίκες (0,16), με μία διαφορά τάξεως 0,022 μονάδων D-σکور. Ωστόσο, η διαφορά αυτή δεν ήταν στατιστικώς σημαντική μετά τη διόρθωση για τον έλεγχο του Ρυθμού Ψευδών Ανακαλύψεων (διόρθωση FDR) ($p = .514$), και το μέγεθος του αποτελέσματος ήταν αμελητέο (d του Cohen = 0,062). Η συνάρτηση πυκνότητας που αλληλεπικαλύπτεται το επιβεβαιώνει: οι κατανομές των D-σکور των ανδρών και των γυναικών είναι σχεδόν αδιακρίτως όμοιες, με τεράστια επικάλυψη στις κατανομές.

Κατανομές Μη Συνειδητών Προκαταλήψεων ανά Φύλο

Μια Κοινή Πολιτισμική Προκατάληψη

Cohen's $d = 0.06$ (Αμελητέα Διαφορά (Μεγάλη Επικάλυψη))

*Εξαιρούνται: 9 Μη-δυσδικά άτομα/Άτομα που επέλεξαν 'Άλλο' και 272 με άγνωστο φύλο.

Γράφημα 2. Αλληλεπικαλυπτόμενες κατανομές των σکور μη συνειδητών προκαταλήψεων (D-σکور) για τους άνδρες και τις γυναίκες (Άνδρες: $N = 380$, Γυναίκες: $N = 484$). Οι κάθετες διακεκομμένες γραμμές υποδεικνύουν τους μέσους όρους των ομάδων (Άνδρες: $M = 0,18$, Γυναίκες: $M = 0,16$). Οι σχεδόν πανομοιότυπες κατανομές υποδεικνύουν ότι οι μη συνειδητές προκαταλήψεις φύλου-καριέρας μοιράζονται μεταξύ των φύλων. D του Cohen = 0,06, $p = .514$ (μετά τη διόρθωση FDR), υποδηλώνοντας αμελητέα διαφορά. Σκιασμένη περιοχή = «Ζώνη Ελαφριάς Προκατάληψης» ($D = 0,15-0,35$, Greenwald κ.ά., 2003).

Η ανάλυση δεν περιλαμβάνει 9 Μη-Δυναμικά Άτομα/ Άτομα που επέλεξαν 'Άλλο' στη σχετική ερώτηση και 272 συμμετέχοντα άτομα που δεν απάντησαν.

Αυτό το αποτέλεσμα είναι από μόνο του ουσιαστικά σημαντικό. Τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες του δείγματος έχουν συγκρίσιμης έντασης μη συνειδητές προκαταλήψεις σχετικά με το φύλο και την καριέρα. Αξιοσημείωτο παραμένει ότι οι γυναίκες, που κατεξοχήν βιώνουν έμφυλα στερεότυπα στην εργασία, φέρουν μη συνειδητές προκαταλήψεις που αντικατοπτρίζουν αυτές των ανδρών. Το εύρημα αυτό συνάδει με τη θεώρηση ότι οι μη συνειδητές προκαταλήψεις διαμορφώνονται από τις μη συνειδητές στάσεις και τα μη συνειδητά στερεότυπα, ενώ τα στερεότυπα διαμορφώνονται από απλοποιημένες κατηγοριοποιήσεις ή συσχετίσεις που επηρεάζονται, επίσης, από τις κοινωνικές και πολιτισμικές νόρμες (Greenwald & Krieger, 2006· Devine, 1989).

Για την ακρίβεια, και οι δύο ομάδες φύλου διαθέτουν επαρκή στατιστική ισχύ για αξιόπιστη εκτίμηση (Γυναίκες: $N = 484$, 95% CI [0,13, 0,19]· Άνδρες: $N = 380$, 95% CI [0,13, 0,23]).

4.3. Ηλικία & Διαγενεακά Μοτίβα

Η συσχέτιση μεταξύ ηλικίας και D-σκορ δεν ήταν στατιστικώς σημαντική ($p > .05$), υποδεικνύοντας απουσία γραμμικής σχέσης μεταξύ ηλικίας και ισχύς μη συνειδητών προκαταλήψεων σε αυτό το δείγμα. Σε όλες τις γενιές, οι μέσοι όροι των D-σκορ παρέμειναν σε παρόμοια χαμηλά επίπεδα: Gen Z ($M = 0,19$), Millennials ($M = 0,15$), Gen X ($M = 0,18$), Boomers ($M = 0,17$). Η δοκιμή Welch ANOVA μεταξύ αυτών των ομάδων δεν επιβίωσε τη διόρθωση FDR.

Αξιοσημείωτη είναι η απουσία διαφοροποίησης μεταξύ των γενεών. Μία υπόθεση σχετικά με την επίδραση της ηλικίας θα μπορούσε να είναι ότι οι νεότερες ηλικιακές ομάδες - που έχουν μεγαλώσει σε ένα πολιτισμικό περιβάλλον με πιο ρητή ισότητα των φύλων - θα παρουσίαζαν μικρότερο βαθμό μη συνειδητών συσχετίσεων (Napp, 2024). Τα δεδομένα δεν υποστηρίζουν αυτή την υπόθεση, τουλάχιστον όχι με τα μεγέθη δειγμάτων της Φάσης 1. Η Gen Z and οι Boomers παραμένουν σε ένα αρχικό περιγραφικό επίπεδο ($N = 151$ και $N = 81$ αντιστοίχως), και η εν λόγω σύγκριση θα επανεξεταστεί με μεγαλύτερη ισχύ στη Φάση 2.

4.4. Εκπαίδευση

Το επίπεδο εκπαίδευσης παρουσίασε μια ακατέργαστη συσχέτιση με το D-σκορ που δεν επιβίωσε τη διόρθωση FDR στην συνολική ανάλυση ($p = .047$ μη διορθωμένο, $p = .234$ μετά τη διόρθωση). Ωστόσο, ένα πολυπαραγοντικό μοντέλο παλινδρόμησης ανέδειξε ένα μοτίβο με μικροδιαφοροποιήσεις: Τα συμμετέχοντα άτομα με τίτλο προπτυχιακών σπουδών είχαν υψηλότερο βαθμό μη συνειδητών προκαταλήψεων, σε σχέση με εκείνα που είχαν ολοκληρώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (μέση διαφορά $\approx 0,10$ μονάδες D-σκορ μετά την εξέταση για το φύλο, την ηλικία, και της ρητές στάσεις: $p = .009$), ενώ η διαφορά μεταξύ μεταπτυχιακής και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης δεν ήταν στατιστικώς σημαντική ($p = .113$).

Αυτό το μη αναμενόμενο μοτίβο - ότι ο προπτυχιακός τίτλος σπουδών συνδέεται με ισχυρότερες αντί για ασθενέστερες μη συνειδητές προκαταλήψεις - απαιτεί προσεκτική ερμηνεία. Ενδέχεται

να αντανακλά διαφορές στη σύνθεση των ομάδων εκπαίδευσης, στη βάση της εθελοντικής συμμετοχής, και όχι μια πραγματική επίδραση της εκπαίδευσης στα αποτελέσματα. Ωστόσο, συνάδει με ένα ευρύτερο μοτίβο που εντοπίζεται στη βιβλιογραφία των μη συνειδητών συσχετίσεων που υποστηρίζει ότι το υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο δεν συμβάλει ενεργά και αξιόπιστα στην καταπολέμησή τους (Nosek κ.ά., 2009), και θα διερευνηθεί πιο προσεκτικά στις μελλοντικές επιβεβαιωτικές αναλύσεις.

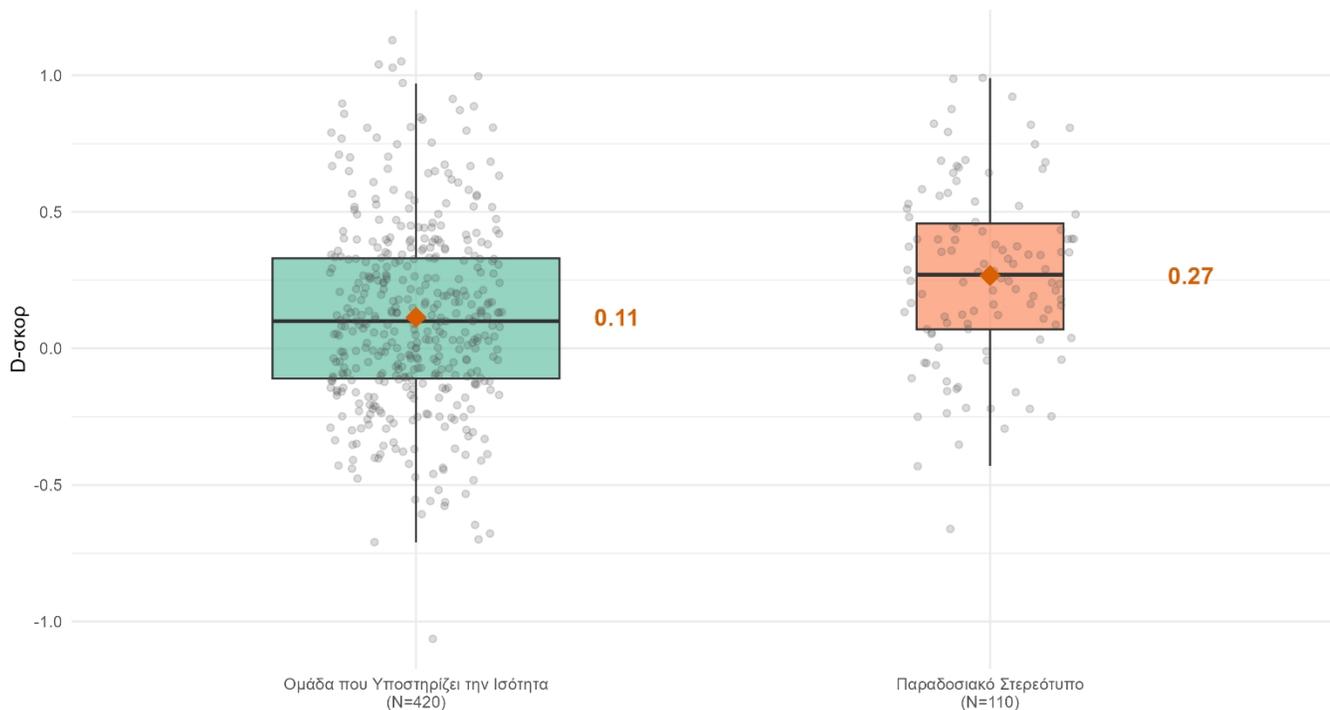
4.5. Μεταβλητές Στάσης & Νοοτροπίας (Διερευνητική ανάλυση)

4.5.1. Προφίλ Στερεοτύπων

Ο ισχυρότερος προγνωστικός παράγοντας μη συνειδητών προκαταλήψεων σε επίπεδο ομάδας στο δείγμα ήταν το δηλωμένο κατά τα άτομα προφίλ στερεοτύπων - η μόνη μεταβλητή που επιβίωσε τη διόρθωση FDR ($p_{FDR} < .001$). Τα συμμετέχοντα άτομα που κατηγοριοποιήθηκαν σε προφίλ που ακολουθεί το Παραδοσιακό Στερεότυπο είχαν μέσο όρο D-σکور 0,27, σε σύγκριση με την ομάδα Μικτό/ Άλλο που ήταν 0,20, και τα άτομα που υποστηρίζουν την Ισότητα, που ήταν 0,11 - μία διαφορά 0,153 μονάδων D-σکور μεταξύ των άκρων, με d του Cohen να είναι 0,452 (μικρή επίδραση, για την ομάδα των Παραδοσιακών Στερεοτύπων, με $N = 110$).

Η Ιδεολογική Σύγκρουση

Άτομα που Υποστηρίζουν την Ισότητα vs. Παραδοσιακό Στερεότυπο < 0.001

Γράφημα 3. Σκορ μη συνειδητών προκαταλήψεων (D-σکور) ανά δηλωμένο προφίλ στάσεων ως προς το φύλο, εξαιρουμένης της ομάδας Μικτό/Άλλο. Οι πορτοκαλί ρόμβοι υποδεικνύουν τους μέσους όρους των ομάδων (Ομάδα που Υποστηρίζει την Ισότητα: $M = 0,11$, $N = 420$ · Παραδοσιακό Στερεότυπο: $M = 0,27$, $N = 110$). Η διαφορά είναι στατιστικώς σημαντική ($p < .001$, μετά τη διόρθωση FDR) με μικρή επίδραση (d του Cohen = 0,45). Σημειώνεται ότι ακόμη και η ομάδα που υποστηρίζει την Ισότητα διατηρεί D-σکور άνω

του μηδενός, υποδηλώνοντας κατάλοιπα μη συνειδητών προκαταλήψεων, παρά τη ρητή υποστηρικτική τους στάση.

Αυτό το εύρημα επιβεβαιώνει την ύπαρξη μιας σημαντικής, αν και περιορισμένης, αντιστοιχίας μεταξύ των ρητών στάσεων και των μη συνειδητών συσχετίσεων που αφορούν τους έμφυλους ρόλους. Τα άτομα που υποστηρίζουν ρητά παραδοσιακά μοτίβα, διατηρούν επίσης ισχυρότερες μη συνειδητές συσχετίσεις μεταξύ της καριέρας και του φύλου. Αυτό ακολουθεί τις θεωρήσεις της κοινωνικής γνώσης που βασίζονται σε μία διπλή διαδικασία, σύμφωνα με τις οποίες οι ρητές και οι μη συνειδητές στάσεις, παρότι διαχωρισμένες, δεν είναι πάντα ανεξάρτητες (Greenwald & Krieger, 2006· Napp, 2024).

Είναι σημαντικό, ωστόσο, ότι ακόμη και η ομάδα που υποστηρίζει την Ισότητα - η οποία αποτελεί πάνω από το μισό του δείγματος - παρουσιάζει μέσο όρο D-σκορ 0,11, το οποίο, παρότι είναι χαμηλότερο από αυτό των άλλων ομάδων, εξακολουθεί να παραμένει πάνω από το μηδέν. Παρότι μετριασμένες, οι μη συνειδητές προκαταλήψεις παραμένουν και μεταξύ των ατόμων που απορρίπτουν ρητά τα έμφυλα στερεότυπα. Αυτό το κενό μεταξύ των δηλωμένων αξιών και των μη συνειδητών συσχετίσεων είναι ένα από τα πιο σημαντικά ευρήματα της μελέτης.

4.5.2. Εστίαση στη Ζωή

Τα συμμετέχοντα άτομα που αξιολόγησαν την οικογένεια ως πιο σημαντική από την καριέρα στην προσωπική τους ζωή παρουσίασαν υψηλότερο μέσο όρο μη συνειδητών προκαταλήψεων ($M = 0,20$) σε σχέση με εκείνα που τα αξιολόγησαν ισότιμα ($M = 0,14$) ή εκείνα που αξιολόγησαν την καριέρα ως πιο σημαντική ($M = 0,13$). Αυτό το μοτίβο δεν επιβίωσε τη διόρθωση FDR ($p = .076$ μη διορθωμένο, $p = .253$ μετά τη διόρθωση) και θα πρέπει να αντιμετωπιστεί ως μια τάση που απαιτεί περαιτέρω εξέταση, και όχι ως ένα επιβεβαιωμένο εύρημα.

4.5.3. Πεπειθήσεις για την Έμφυλη Ισότητα στην Εργασία

Τα συμμετέχοντα άτομα που δήλωσαν ότι δεν πιστεύουν ότι οι άνδρες και οι γυναίκες έχουν ίσες επαγγελματικές ικανότητες έδειξαν οριακά υψηλότερα D-σκορ ($M = 0,20$) σε σχέση με εκείνα που δήλωσαν το αντίθετο ($M = 0,16$), αλλά αυτή η διαφορά δεν επιβίωσε τη διόρθωση FDR ($p = .259$). Η απουσία ισχυρής συστηματικής σχέσης μεταξύ αυτών των ρητών πεπειθήσεων και των σκορ μη συνειδητών προκαταλήψεων συνάδει με ένα ευρύτερο μοτίβο που παρατηρείται σε όλη τη μελέτη: οι συνειδητές στάσεις και οι μη συνειδητές συσχετίσεις σχετίζονται μεταξύ τους αλλά παραμένουν διακριτές, και η υιοθέτηση απόψεων για την υποστήριξη της ισότητας δεν μεταφράζεται με βεβαιότητα σε χαμηλότερα επίπεδα μη συνειδητών προκαταλήψεων στο IAT. Ωστόσο, αυτά τα ευρήματα θα πρέπει να ερμηνευθούν με προσοχή, λαμβάνοντας υπόψη τις πιθανές διαφορετικές ερμηνείες της αντίστοιχης ερώτησης, και, συνεπώς, των απαντήσεων. Για παράδειγμα, κάποια συμμετέχοντα άτομα πιθανόν να απάντησαν αρνητικά, πιστεύοντας ότι οι γυναίκες έχουν περισσότερες επαγγελματικές ικανότητες από τους άνδρες.

4.6. Μια Διερευνητική Αλληλεπίδραση: Φύλο × Ρητό Προφίλ

Η ανάλυση παλινδρόμησης ανέδειξε μια σημαντική αλληλεπίδραση: Φύλο × Ρητό Προφίλ ($p = .043$). Αυτό υποδηλώνει ότι η σχέση μεταξύ των ρητών στάσεων σε σχέση με το φύλο και οι μη

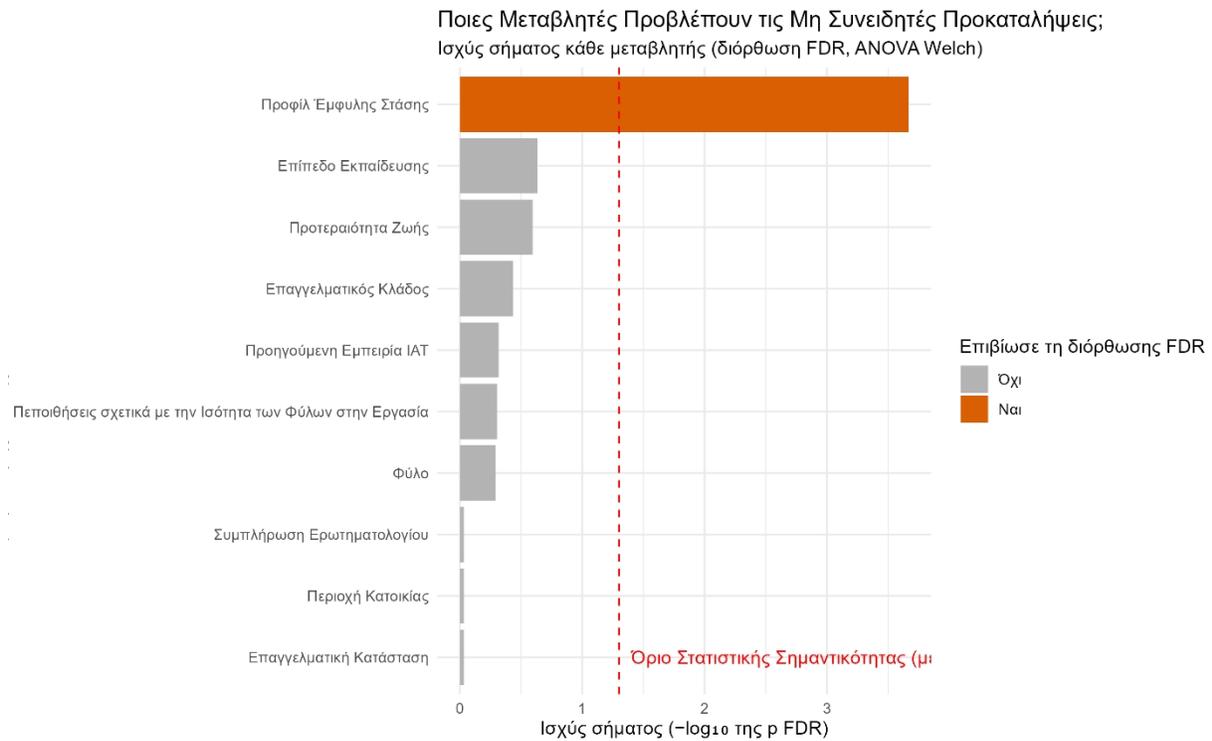
συνειδητές συσχετίσεις διαφέρει μεταξύ ανδρών και γυναικών. Δεδομένου του διερευνητικού χαρακτήρα αυτού του ευρήματος και της απουσίας προκαθορισμένης υπόθεσης, παρουσιάζεται εδώ περιγραφικά και επισημαίνεται για περαιτέρω επιβεβαιωτική εξέταση στη Φάση 2. Η ουσιαστική ερμηνεία αναμένεται έως ότου επιτευχθεί αναπαραγωγή του ευρήματος με επαρκή στατιστική ισχύ.

4.7. Περίληψη: Ποιοι Παράγοντες Μπορούν να Προβλέψουν τις Μη Συνειδητές Προκαταλήψεις;

Ο πίνακας 1 συνοψίζει την συνολική ανάλυση για τις δέκα μεταβλητές που εξετάστηκαν, με τιμές p , μετά τη διόρθωση FDR.

Μεταβλητή	p (ακατέργαστο)	p (FDR)	Επιβίωσε της διόρθωσης FDR
Προφίλ στερεοτύπων	< .001	< .001	Ναι
Εκπαίδευση	.047	.234	Όχι
Εστίαση στη ζωή	.076	.253	Όχι
Τομέας	.146	.366	Όχι
Προηγούμενη εμπειρία	.241	.483	Όχι
Αντιλήψεις για την Έμφυλη Ισότητα στην Εργασία	.297	.494	Όχι
Φύλο	.360	.514	Όχι
Κατάσταση συμμετοχής	.813	.924	Όχι
Κατοικία	.893	.924	Όχι
Εργασία	.924	.924	Όχι

Πίνακας 1. Αποτελέσματα στατιστικής ανάλυσης (Welch ANOVA, διορθωμένα-FDR). Το N ποικίλλει ανά μεταβλητή λόγω της εθελοντικής συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου.

Γράφημα 4. Η ισχύς του σήματος όλων των μεταβλητών που εξετάστηκαν ως προγνωστικοί παράγοντες των μη συνειδητών προκαταλήψεων (D-σکور), μετρούμενη ως $-\log_{10}$ της τιμής p μετά τη διόρθωση FDR. Οι μπάρες που περνούν την κόκκινη διακεκομμένη γραμμή (όριο στατιστικής σημαντικότητας, μετά τη διόρθωση FDR $\alpha = .05$) υποδηλώνουν στατιστικώς σημαντικούς προγνωστικούς παράγοντες. Μόνο το προφίλ ρητών στάσεων απέναντι στο φύλο επιβίωσε τη διόρθωση. Όλες οι άλλες μεταβλητές δεν παρουσίασαν στατιστικώς σημαντική συσχέτιση με τις μη συνειδητές προκαταλήψεις σε αυτό το μέγεθος δείγματος.

Η εικόνα είναι σαφής: Όταν $N = 1.145$, μόνο το προφίλ των ρητών στερεοτύπων αναδεικνύεται ως αξιόπιστος προγνωστικός παράγοντας της ισχύς των μη συνειδητών προκαταλήψεων. Όλες οι υπόλοιπες μεταβλητές δημογραφικών και στάσεων που εξετάστηκαν - συμπεριλαμβανομένου του φύλου, της ηλικίας, της εκπαίδευσης, και των αξιών της ζωής - δείχνουν είτε μηδενική συσχέτιση, είτε συσχετίσεις που δεν επιβίωσαν τη διόρθωση για πολλαπλές συγκρίσεις. Αυτό δε σημαίνει ότι αυτές οι μεταβλητές δεν σχετίζονται με τις μη συνειδητές προκαταλήψεις, αλλά ότι η Φάση 1 δεν έχει τη στατιστική ισχύ να αναγνωρίσει αποτελέσματα που είναι μικρότερα από αυτά που παράγονται από το προφίλ στερεοτύπων.

5. ΣΥΖΗΤΗΣΗ

5.1. Κύρια Αφήγηση

Τα ευρήματα της Φάσης 1 συγκλίνουν σε μια συνεκτική και πρακτικά σημαντική εικόνα, η οποία διαρθρώνεται γύρω από τρεις βασικές παρατηρήσεις.

Αρχικά, οι μη συνειδητές προκαταλήψεις για το φύλο και την καριέρα είναι ευρέως διαδεδομένες και στατιστικώς σημαντικές σε αυτό το δείγμα. Δύο στα τρία συμμετέχοντα άτομα είχαν D-σκορ άνω του μηδενός, και ο μέσος όρος 0,17 του δείγματος - παρότι μικρός σε απόλυτους αριθμούς - παραμένει στατιστικώς διακριτός από την τυχαία διακύμανση με υψηλό βαθμό εμπιστοσύνης και επιβεβαιώνει την κατεύθυνση και το κατά προσέγγιση μέγεθος των ευρημάτων της διεθνούς έρευνας IAT Φύλου-Καριέρας (Nosek κ.ά., 2002· Charlesworth & Banaji, 2019). Δεν πρόκειται για ένα οριακό ή ασαφές αποτέλεσμα: πρόκειται για ένα σταθερό μοτίβο που παρατηρείται σε ένα δείγμα άνω των 1.100 ατόμων, το οποίο παραμένει αμετάβλητο ανεξάρτητα από το καθεστώς συμμετοχής και τους ελέγχους ευαισθησίας σε ακραίες τιμές.

Τοποθετώντας αυτό το εύρημα σε διεθνές πλαίσιο: Ο μέσος όρος 0,17 του D-σκορ είναι συγκρίσιμος με - και σε ορισμένες περιπτώσεις ελαφρώς χαμηλότερος από - τους συνολικούς δείκτες που αναφέρονται στα δεδομένα του Project Implicit από άλλες ευρωπαϊκές χώρες, αν και οι άμεσες διακρατικές συγκρίσεις απαιτούν προσοχή, δεδομένων των διαφορών στις μεθόδους δειγματοληψίας και συμμετοχής. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι αυτό το επίπεδο μη συνειδητών προκαταλήψεων παρατηρείται σε ένα δείγμα που αποτελείται δυσανάλογα από γυναίκες, άτομα με υψηλό μορφωτικό επίπεδο, και που υποστηρίζουν κατά κύριο λόγο την ισότητα - ακριβώς το δημογραφικό προφίλ που θα αναμενόταν να διατηρεί χαμηλότερα επίπεδα μη συνειδητών προκαταλήψεων. Το συμπέρασμα είναι ότι οι μη συνειδητές συσχετίσεις φύλου-καριέρας είναι επαρκώς ενσωματωμένες στο πολιτισμικό περιβάλλον, ώστε να διατηρούνται ακόμη και σε πληθυσμούς με ισχυρή ρητή δέσμευση στην ισότητα.

Δεύτερον, οι μη συνειδητές προκαταλήψεις αποτελούν ένα κοινό φαινόμενο, χωρίς έμφυλους διαχωρισμούς. Τα σχεδόν πανομοιότυπα D-σκορ των ανδρών (0,18) και των γυναικών (0,16), με μια αμελητέα και μη στατιστικώς σημαντική διαφορά μεταξύ τους, αποτελούν ένα από τα πιο εντυπωσιακά ευρήματα αυτής της φάσης. Αυτό έρχεται σε αντίθεση με μια κοινή αντίληψη - ότι τα στερεότυπα σχετικά με το φύλο και την καριέρα είναι κυρίως κάτι που οι άνδρες διατηρούν για τις γυναίκες - και συνάδει, αντίθετα, με ένα σύνολο στοιχείων που δείχνουν ότι οι μη συνειδητές συσχετίσεις διαμορφώνονται από το πολιτισμικό κεφάλαιο και όχι από την κοινωνική θέση του εκάστοτε ατόμου (Greenwald & Krieger, 2006). Οι γυναίκες του δείγματος συνδέουν τους άνδρες με την καριέρα σχεδόν τόσο έντονα όσο και οι άνδρες. Αυτό το εύρημα έχει άμεσες επιπτώσεις στον τρόπο με τον οποίο οι οργανισμοί σχεδιάζουν παρεμβάσεις: τα προγράμματα ευαισθητοποίησης που στοχεύουν τους άνδρες ως τους κύριους φορείς των έμφυλων προκαταλήψεων είναι πιθανό να παραβλέπουν ένα σημαντικό μέρος της εικόνας.

Τρίτον, το χάσμα μεταξύ ρητών και μη συνειδητών προκαταλήψεων παραμένει πραγματικό, και αποτελεί το κεντρικό παράδοξο αυτών των δεδομένων. Ο ισχυρότερος προγνωστικός παράγοντας των μη συνειδητών προκαταλήψεων σε αυτό το δείγμα είναι το ρητό προφίλ στερεοτύπων - αλλά ακόμη και αυτή η σχέση αποκαλύπτει μια εικόνα ατελούς αντιστοιχίας. Όπως ήταν αναμενόμενο, τα άτομα που υποστηρίζουν την ισότητα εμφανίζουν

χαμηλότερες μη συνειδητές προκαταλήψεις, σε σχέση με εκείνα που διατηρούν παραδοσιακές στάσεις. Ωστόσο, δεν παρουσιάζουν μηδενικά αποτελέσματα: ο μέσος όρος 0,11 του D-σκορ υποδηλώνει ότι οι αυτόματες συνδέσεις που ευνοούν τους άνδρες σε επαγγελματικούς ρόλους ανιχνεύονται ακόμη και μεταξύ των ατόμων που απορρίπτουν ρητά τα έμφυλα στερεότυπα. Αυτή η αποσύνδεση μεταξύ των ατομικών πεπιοθήσεων και των αυτόματων συνδέσεων του εγκεφάλου, είναι το καθοριστικό χαρακτηριστικό των μη συνειδητών προκαταλήψεων ως ψυχολογικού φαινομένου, και είναι ακριβώς ο λόγος για τον οποίο οι μετρήσεις αυτοαναφοράς από μόνες τους δεν επαρκούν για την κατανόηση - πολλώ δε μάλλον για την αντιμετώπιση - της έμφυλης ανισότητας στον εργασιακό χώρο.

Συνολικά, αυτές οι τρεις παρατηρήσεις σκιαγραφούν την εικόνα μιας κοινωνίας στην οποία η πολιτισμική σύνδεση μεταξύ ανδρών και καριέρας παραμένει τόσο διαδεδομένη, ώστε να αφήνει μετρήσιμα ίχνη στις γνωστικές αντιδράσεις ενός δείγματος που υποστηρίζει ευρύτερα την ισότητα, έχει υψηλό μορφωτικό επίπεδο, και κυρίως αστικό χαρακτήρα. Η διερεύνηση της ισχύς αυτού του μοτίβου - και η πιθανή του διαφοροποίηση μεταξύ πιο συγκεκριμένων υποομάδων - αποτελεί κύρια εργασία για τη Φάση 2.

5.2. Περιορισμοί

Πρέπει να επισημανθούν τέσσερις περιορισμοί της παρούσας μελέτης.

Δειγματοληψία ευκολίας. Τα άτομα που έλαβαν μέρος στο Τεστ, συμμετείχαν εθελοντικά μέσω διαδικτυακής πρόσκλησης και μέσων ενημέρωσης. Το δείγμα που προέκυψε δεν είναι αντιπροσωπευτικό σε εθνικό επίπεδο: όπως τεκμηριώνεται στην Ενότητα 3, παρουσιάζει ασυμμετρία υπέρ των γυναικών και των ατόμων με υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης σε σχέση με τον γενικό πληθυσμό της Ελλάδας. Αυτό το μοτίβο συνάδει με τις παρατηρήσεις της διεθνούς έρευνας διαδικτυακών IAT - τα δεδομένα του Project Implicit δείχνουν παρόμοιες δημογραφικές ασυμμετρίες σε εθνικά δείγματα (Nosek κ.ά., 2002) - και δεν ακυρώνει τα ευρήματα, αλλά περιορίζει τη γενικευσιμότητά τους. Τα μοτίβα που αναφέρονται περιγράφουν τις συσχετίσεις που έχουν οι άνθρωποι που επέλεξαν να κάνουν αυτό το τεστ, και όχι αυτές του συνολικού πληθυσμού.

Το IAT ως μέτρο. Το IAT καταγράφει τις σχετικές μη συνειδητές συσχετίσεις μεταξύ ζευγών εννοιών - στην περίπτωση αυτή, τη σχετική ισχύ των συσχετίσεων «Άνδρας-Καριέρα» έναντι «Γυναίκα-Καριέρα». Δεν μετρά απόλυτες προκαταλήψεις, ούτε αξιολογεί άμεσα την πρόθεση ή την συμπεριφορά που ενέχει διακριτική μεταχείριση. Η προγνωστική εγκυρότητα των σκορ του IAT για εκβάσεις στον πραγματικό κόσμο έχει αποτελέσει αντικείμενο ουσιαστικής συζήτησης στη βιβλιογραφία (Oswald κ.ά., 2013· Greenwald, Banaji & Nosek, 2015· Kurdi κ.ά., 2019), και το μέγεθος των αποτελεσμάτων στις συσχετίσεις IAT-συμπεριφοράς τείνει να είναι περιορισμένο. Τα ευρήματα της παρούσας μελέτης κατανοούνται καλύτερα ως ενδείξεις γνωστικών συσχετίσεων που διαμορφώνονται πολιτισμικά, και όχι ως αξιολογήσεις ατομικών προκαταλήψεων ή ως άμεσοι προγνωστικοί παράγοντες διακρίσεων στον χώρο εργασίας.

Διερευνητικός σχεδιασμός και πολλαπλές συγκρίσεις. Εξετάστηκαν δέκα μεταβλητές δημογραφικών στοιχείων και στάσεων χωρίς προκαθορισμένες κατευθυντικές υποθέσεις, και

πραγματοποιήθηκε διόρθωση για τον έλεγχο του Ρυθμού Ψευδών Ανακαλύψεων (FDR) για τη διαχείριση του αυξημένου κινδύνου ψευδών ευρημάτων λόγω των πολλαπλών δοκιμών. Παρά τη διόρθωση αυτή, η πιθανότητα ορισμένων ψευδών θετικών αποτελεσμάτων παραμένει μη αμελητέα στο παρόν μέγεθος του δείγματος. Όλα τα μοτίβα που αναφέρονται εδώ θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως πηγή υποθέσεων και όχι ως επιβεβαιωτικά.

Διατομικός σχεδιασμός. Η μελέτη καταγράφει τις μη συνειδητές συσχετίσεις σε ένα συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο. Δεν μπορεί να διαπιστώσει εάν τα παρατηρούμενα μοτίβα αποτελούν σταθερά ατομικά χαρακτηριστικά, αντιδράσεις που ποικίλλουν ανάλογα με την κατάσταση ή τεχνητά φαινόμενα που οφείλονται στο συγκεκριμένο πλαίσιο της επιλογής των συμμετεχόντων ατόμων. Για να απαντηθούν ερωτήματα σχετικά με τη χρονική σταθερότητα ή τη μεταβολή, θα απαιτούνταν διαχρονική παρακολούθηση και επαναλαμβανόμενες μετρήσεις, πέραν του πεδίου της παρούσας μελέτης.

5.3. Επόμενα Βήματα: Φάση 2

Η Φάση 1 καθόρισε μια μεθοδολογική βάση και παρήγαγε τα διερευνητικά μοτίβα που παρουσιάζονται. Η Φάση 2 έχει σχεδιαστεί ώστε να υποβάλει τα πιο σημαντικά από αυτά τα μοτίβα, τόσο από θεωρητική όσο και από πρακτική άποψη, σε αυστηρές δοκιμές επαλήθευσης.

Πριν από οποιαδήποτε περαιτέρω συλλογή δεδομένων, έξι κατευθυντικές υποθέσεις καταχωρήθηκαν επίσημα εκ των προτέρων στο Open Science Framework (προ-καταχώριση OSF: <https://doi.org/10.17605/OSF.IO/DJW2F>, 20 Φεβρουαρίου 2026). Η προ-καταχώριση καθορίζει εκ των προτέρων τις υποθέσεις, την αναλυτική προσέγγιση και τα κριτήρια λήψης αποφάσεων, διασφαλίζοντας ότι τα αποτελέσματα της Φάσης 2 δεν μπορούν να επηρεαστούν - συνειδητά ή μη - από τη γνώση των δεδομένων. Αυτός ο διαφασικός σχεδιασμός διερεύνησης-επιβεβαίωσης ακολουθεί τις τρέχουσες βέλτιστες πρακτικές στην ανοιχτή ψυχολογική επιστήμη (Wagenmakers κ.ά., 2012· Nosek κ.ά., 2018).

Οι προ-καταχωρημένες υποθέσεις αφορούν τις διαφορές μεταξύ των φύλων όσον αφορά τις μη συνειδητές προκαταλήψεις, τα διαγενεακά μοτίβα, τη σχέση μεταξύ των ρητών στάσεων για τα φύλα και μη συνειδητών συσχετίσεων, καθώς και τον ρόλο της προτεραιοποίησης των τομέων της ζωής και της καριέρας. Το δείγμα-στόχος για τη Φάση 2 είναι $N > 2.000$, ένα κατώτατο όριο που παρέχει επαρκή στατιστική ισχύ για τις προγραμματισμένες αναλύσεις - συμπεριλαμβανομένης της πολλαπλής παλινδρόμησης και, όπου δικαιολογείται θεωρητικά, της ανάλυσης διαμεσολάβησης - οι οποίες δεν ήταν εφικτές με τα μεγέθη δείγματος της Φάσης 1.

Η συλλογή δεδομένων της Φάσης 2 παραμένει ανοιχτή. Τα άτομα που επιθυμούν να συμβάλλουν στην παρούσα μελέτη μπορούν να βρουν το ΙΑΤ στον ακόλουθο σύνδεσμο: iat.kmiop.org/career-family.

6. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ & ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Τα ευρήματα της Φάσης 1, παρότι έχουν διερευνητικό χαρακτήρα, παραμένουν συνεπή και θεωρητικά τεκμηριωμένα ώστε να στηρίζουν μια σειρά παρατηρήσεων βασισμένων σε στοιχεία, οι οποίες μπορούν να αξιοποιηθούν στην πράξη και στη χάραξη πολιτικής. Οι παρακάτω συστάσεις διατυπώνονται αναλόγως: Όπου τα ευρήματα είναι αξιόπιστα, η γλώσσα είναι άμεση· όπου τα ευρήματα είναι αρχικά, αυτό επισημαίνεται ρητά.

Για οργανισμούς και επαγγελματίες του τομέα των ανθρώπινων πόρων. Το βασικό μήνυμα για τους οργανισμούς είναι ότι οι μη συνειδητές προκαταλήψεις φύλου-καριέρας δεν αποτελούν πρόβλημα που περιορίζεται σε μία μειονότητα ατόμων με ρητές προκαταλήψεις. Στο συγκεκριμένο δείγμα, δύο στα τρία συμμετέχοντα άτομα - ανεξαρτήτως φύλου, ηλικιακής ομάδας και επιπέδου εκπαίδευσης - είχαν αυτόματες συσχετίσεις που ευνοούν τους άνδρες σε επαγγελματικούς ρόλους. Το γεγονός ότι οι γυναίκες εμφανίζουν προκαταλήψεις συγκρίσιμου μεγέθους με τους άνδρες και ότι τα άτομα που υποστηρίζουν ρητά την ισότητα δεν είναι απρόσβλητα, υποδηλώνει ότι οι μη συνειδητές προκαταλήψεις αποτελούν ένα συστημικό χαρακτηριστικό του γνωστικού περιβάλλοντος στο οποίο λαμβάνονται οι αποφάσεις που αφορούν τον χώρο εργασίας, και όχι ατομικό μειονέκτημα χαρακτήρα που πρέπει να εντοπιστεί και να διορθωθεί σε συγκεκριμένους/ες υπαλλήλους.

Αυτό έχει άμεσες συνέπειες στον σχεδιασμό των παρεμβάσεων. Οι παρεμβάσεις ευαισθητοποίησης που βασίζονται στον αναστοχασμό και την αλλαγή των ρητών στάσεων - το κυρίαρχο μοντέλο στα περισσότερα εταιρικά προγράμματα για την ποικιλομορφία - αντιμετωπίζουν μόνο ένα μέρος του προβλήματος. Τα στοιχεία από αυτή και από διεθνείς μελέτες υποδηλώνουν ότι οι μη συνειδητές συσχετίσεις είναι πιο ανθεκτικές στην συνειδητή παράκαμψη από τις ρητές στάσεις, και ότι τα μεμονωμένα επιμορφωτικά προγράμματα, που συνήθως επικεντρώνεται στην παρακίνηση και στις βελτίωση της συναισθηματικής κατάστασης, όπως η υποστήριξη των ατόμων ώστε να αισθάνονται καλά για τις αξίες τους ή η προσπάθεια αλλαγής του τρόπου με τον οποίο αισθάνονται για ορισμένες συσχετίσεις, έχει αποδεδειγμένα περιορισμένη αποτελεσματικότητα (Forscher κ.ά., 2019). Πιο ελπιδοφόρες είναι οι προσεγγίσεις που στοχεύουν στις δομικές συνθήκες υπό τις οποίες οι μη συνειδητές συσχετίσεις επηρεάζουν τις αποφάσεις: Η εξέταση βιογραφικών χωρίς τα στοιχεία του φύλου στο στάδιο της προεπιλογής, η τυποποιημένη και βασισμένη σε κριτήρια βαθμολόγηση των συνεντεύξεων για τη μείωση της διακριτικής κρίσης, οι επιτροπές πρόσληψης με τη συμμετοχή ατόμων με ποικίλα χαρακτηριστικά για την εισαγωγή αντισταθμιστικών προοπτικών, και οι επίσημοι μηχανισμοί λογοδοσίας που παρακολουθούν τα αποτελέσματα ως προς το φύλο σε όλους τους κύκλους πρόσληψης, προαγωγής και αναθεώρησης αμοιβών.

Οι οργανισμοί που έχουν ήδη υιοθετήσει ρητές δεσμεύσεις για την ισότητα - πολιτικές ίσων ευκαιριών, στόχους ισορροπημένης εκπροσώπησης, δηλώσεις για την ποικιλομορφία - δεν πρέπει να θεωρούν ότι αυτά αρκούν. Τα δεδομένα δείχνουν ότι ακόμη και τα άτομα που υποστηρίζουν αυτές τις αξίες έχουν μη συνειδητές συσχετίσεις που μπορούν να επηρεάσουν την κρίση τους χωρίς να το συνειδητοποιούν. Οι διαρθρωτικές διασφαλίσεις δεν αποτελούν συμπλήρωμα μιας κουλτούρας ισότητας· αποτελούν την λειτουργική της έκφραση.

Για την εκπαίδευση και την επαγγελματική ανάπτυξη. Τα ευρήματα της παρούσας μελέτης σχετικά με την εκπαίδευση είναι μη αναμενόμενα και χρήζουν προσοχής. Η απουσία μιας σαφούς

κλίμακας - σύμφωνα με την οποία το υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης προμηνύει χαμηλότερο επίπεδο μη συνειδητών προκαταλήψεων - συνάδει με ένα διεθνές επανειλημμένως επιβεβαιωμένο μοτίβο (Nosek κ.ά., 2009) και αμφισβητεί μια κοινή παραδοχή τόσο στην πολιτική όσο και στην οργανωτική πρακτική: ότι τα άτομα με υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο είναι λιγότερο προκατειλημμένα. Η εκπαίδευση φαίνεται να αυξάνει την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις ρητές νόρμες φύλου και να βελτιώνει την ικανότητα κατανόησης εννοιών που σχετίζονται με την ισότητα, αλλά δεν ανατρέπει αυτόματα τις μη συνειδητές συσχετίσεις που έχουν διαμορφωθεί μέσα από δεκαετίες πολιτισμικής έκθεσης σε στερεοτυπικές αναπαραστάσεις του φύλου στα μέσα ενημέρωσης, στις αγορές εργασίας και στην οικογενειακή ζωή.

Για τους/τις επαγγελματίες που σχεδιάζουν προγράμματα κατάρτισης και ανάπτυξης, αυτό υποδηλώνει την ανάγκη να προχωρήσουν πέρα από την ευαισθητοποίηση και να υιοθετήσουν προσεγγίσεις που στοχεύουν πιο άμεσα στις μη συνειδητές συσχετίσεις. Η έκθεση σε έννοιες που είναι αντίθετες των στερεοτυπικών μοτίβων - η συνεχής και ποικίλη επαφή με παραδείγματα που αντιβαίνουν στις κυρίαρχες συσχετίσεις των έμφυλων ρόλων - έχει αποδείξει τη μεγαλύτερη σταθερή αποτελεσματικότητα στην πειραματική βιβλιογραφία (Lai κ.ά., 2016). Η υλοποίηση σε οργανωτικά περιβάλλοντα μπορεί να περιλαμβάνει τη σκόπιμη παρουσίαση αντι-στερεοτυπικών προτύπων στις εσωτερικές επικοινωνίες, τις μελέτες περίπτωσης και την προβολή της ηγεσίας, σε συνδυασμό με δομημένο αναστοχασμό σχετικά με το χάσμα μεταξύ των δηλωμένων αξιών και των αυτόματων αντιδράσεων.

Για τη χάραξη πολιτικής. Η αξία της μέτρησης των μη συνειδητών προκαταλήψεων σε μεγάλη κλίμακα για τη δημόσια πολιτική έγκειται στη συμβολή της στα υπάρχοντα δεδομένα για την ισότητα των φύλων. Τα στατιστικά στοιχεία για την αγορά εργασίας - ποσοστά συμμετοχής, μισθολογικές διαφορές, δείκτες επαγγελματικού διαχωρισμού, ποσοστά προαγωγών - περιγράφουν τα αποτελέσματα. Η μέτρηση των μη συνειδητών προκαταλήψεων αφορά σε ένα επίπεδο των μηχανισμών που παράγουν αυτά τα αποτελέσματα. Η σταθερά χαμηλή κατάταξη της Ελλάδας στον Δείκτη Ισότητας των Φύλων της EIGE υποδηλώνει ότι τα διαρθρωτικά εμπόδια στην ισότητα των φύλων παραμένουν σημαντικά. Τα παρόντα δεδομένα αναδεικνύουν ότι παράλληλα με αυτά λειτουργούν και γνωστικά εμπόδια, ακόμη και σε πληθυσμούς που υποστηρίζουν ρητά την ισότητα.

Μία πρόταση αφορά στην ενσωμάτωση της παρακολούθησης των μη συνειδητών προκαταλήψεων στη βάση τεκμηρίωσης που διαμορφώνει την πολιτική για την ισότητα των φύλων τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο - όχι ως υποκατάστατο των διαρθρωτικών δεικτών, αλλά ως συμπληρωματική οπτική. Η παρούσα μελέτη αποδεικνύει ότι μια τέτοια παρακολούθηση είναι εφικτή σε μεγάλη κλίμακα, με σχετικά χαμηλό κόστος και με υψηλή συμμετοχή του κοινού: πάνω από 1.100 άτομα συμπλήρωσαν αυτό το IAT σε λιγότερο από τέσσερις εβδομάδες, κυρίως χάρη στο φυσικό ενδιαφέρον των μέσων ενημέρωσης. Ένα συνεχές εθνικό πρόγραμμα παρακολούθησης, το οποίο θα διεξάγεται περιοδικά και θα καλύπτει ευρύτερα δημογραφικά προφίλ, θα μπορούσε να παρακολουθεί τις αλλαγές με την πάροδο του χρόνου και να αξιολογεί τον αντίκτυπο των πολιτικών παρεμβάσεων σε επίπεδο πληθυσμού με τρόπο που οι έρευνες αυτοαναφοράς δεν μπορούν.

Για ερευνητές/ριες. Η παρούσα μελέτη συμβάλλει μεθοδολογικά, πέραν της ουσιαστικής συμβολής των ευρημάτων. Αποδεικνύει τη δυνατότητα αξιοποίησης ενός ψυχομετρικά σταθμισμένου εργαλείου μέτρησης μη συνειδητών συσχετίσεων - το IAT - σε μεγάλη κλίμακα σε

έναν ελληνόφωνο πληθυσμό, μέσω μιας ψηφιακής πλατφόρμας προσβάσιμης στο κοινό, σε ένα πλαίσιο ανοιχτής επιστήμης που περιλαμβάνει την επίσημη προ-καταχώριση και τη διαφανή αναφορά στατιστικώς σημαντικών και μη αποτελεσμάτων. Η αναλυτική διαδικασία που αναπτύχθηκε για τη μελέτη αυτή, καθώς και ο διφασικός διερευνητικός-επιβεβαιωτικός σχεδιασμός, αποτελούν ένα επαναχρησιμοποιήσιμο ερευνητικό μοντέλο για ΜΚΟ και μικρομεσαίες επιχειρήσεις, σε εθνικά πλαίσια με περιορισμένους πόρους.

Προκύπτουν διάφορες δυνατότητες επέκτασης για μελλοντική έρευνα. Ένα πλήρως αντιπροσωπευτικό δείγμα πιθανότητας - ακόμη και μικρό - θα επέτρεπε τη γενίκευση των παρόντων ευρημάτων πέρα από τον αυτοεπιλεγμένο πληθυσμό που καλύφθηκε εδώ. Η διαχρονική παρακολούθηση ενός υποσυνόλου συμμετεχόντων ατόμων θα επέτρεπε την αξιολόγηση της πιθανής αλλαγής των μη συνειδητών συσχετίσεων μετά από στοχευμένες παρεμβάσεις. Παράλληλα, το παράδειγμα του IAT μπορεί να επεκταθεί σε άλλες διαστάσεις προκατάληψης - εθνικότητα, ηλικία, αναπηρία - αξιοποιώντας την ίδια υποδομή πλατφόρμας, ώστε να ξεκινήσει να χτίζει μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα του μη συνειδητού γνωστικού τοπίου στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία.

7. ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

- Benjamini, Y., & Hochberg, Y. (1995). Controlling the false discovery rate: A practical and powerful approach to multiple testing. *Journal of the Royal Statistical Society: Series B (Methodological)*, 57(1), 289–300. <https://doi.org/10.1111/j.2517-6161.1995.tb02031.x>
- Charlesworth, T. E. S., & Banaji, M. R. (2019). Patterns of implicit and explicit attitudes: Long-term change and stability from 2007 to 2016. *Psychological Science*, 30(2), 174–192. <https://doi.org/10.1177/0956797618816660>
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.). Lawrence Erlbaum Associates.
- Devine, P. G. (1989). Stereotypes and prejudice: Their automatic and controlled components. *Journal of Personality and Social Psychology*, 56(1), 5–18. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.56.1.5>
- European Institute for Gender Equality. (2024). *Gender Equality Index 2024*. EIGE. <https://eige.europa.eu/gender-equality-index>
- European Institute for Gender Equality. (2025). *Gender Equality Index 2025*. EIGE. <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2025>
- Forscher, P. S., Lai, C. K., Axt, J. R., Ebersole, C. R., Herman, M., Devine, P. G., & Nosek, B. A. (2019). A meta-analysis of procedures to change implicit measures. *Journal of Personality and Social Psychology*, 117(3), 522–559. <https://doi.org/10.1037/pspa0000160>
- Greenwald, A. G., Banaji, M. R., & Nosek, B. A. (2015). Statistically small effects of the Implicit Association Test can have societally large effects. *Journal of Personality and Social Psychology*, 108(4), 553–561. <https://doi.org/10.1037/pspa0000016>
- Greenwald, A. G., & Krieger, L. H. (2006). Implicit bias: Scientific foundations. *California Law Review*, 94(4), 945–967. <https://doi.org/10.2307/20439056>
- Greenwald, A. G., McGhee, D. E., & Schwartz, J. K. L. (1998). Measuring individual differences in implicit cognition: The Implicit Association Test. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74(6), 1464–1480. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.74.6.1464>
- Greenwald, A. G., Nosek, B. A., & Banaji, M. R. (2003). Understanding and using the Implicit Association Test: I. An improved scoring algorithm. *Journal of Personality and Social Psychology*, 85(2), 197–216. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.85.2.197>
- Kurdi, B., Seitchik, A. E., Axt, J. R., Carroll, T. J., Karapetyan, A., Kaushik, N., Tomezsko, D., Greenwald, A. G., & Banaji, M. R. (2019). Relationship between the Implicit Association Test and intergroup behavior: A meta-analysis. *American Psychologist*, 74(5), 569–586. <https://doi.org/10.1037/amp0000364>

Lai, C. K., Skinner, A. L., Cooley, E., Murrar, S., Brauer, M., Devos, T., Calanchini, J., Xiao, Y. J., Pedram, C., Marshburn, C. K., Simon, S., Blanchar, J. C., Joy-Gaba, J. A., Conway, J., Redford, L., Klein, R. A., Roussos, G., Schellhaas, F. M. H., Burns, M., ... Nosek, B. A. (2016). Reducing implicit racial preferences: II. Intervention effectiveness across time. *Journal of Experimental Psychology: General*, 145(8), 1001–1016. <https://doi.org/10.1037/xge0000179>

Lausi G. (2026). Discrimination and Gender: An Umbrella Review of Psychological Evidence. *International journal of environmental research and public health*, 23(1), 103. <https://doi.org/10.3390/ijerph23010103>

Moss-Racusin, C. A., Dovidio, J. F., Brescoll, V. L., Graham, M. J., & Handelsman, J. (2012). Science faculty's subtle gender biases favor male students. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 109(41), 16474–16479. <https://doi.org/10.1073/pnas.1211286109>

Napp, C. (2024). Gender Stereotypes About Career and Family Are Stronger in More Economically Developed Countries and Can Explain the Gender Equality Paradox. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 52(3), 706-722. <https://doi.org/10.1177/01461672241286084> (Original work published 2026)

Nosek, B. A., Banaji, M. R., & Greenwald, A. G. (2002). Math = male, me = female, therefore math ≠ me. *Journal of Personality and Social Psychology*, 83(1), 44–59. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.83.1.44>

Nosek, B. A., Smyth, F. L., Sriram, N., Lindner, N. M., Devos, T., Ayala, A., Bar-Anan, Y., Bergh, R., Cai, H., Gonsalkorale, K., Kesebir, S., Maliszewski, N., Naal, F., Rueria, O., Toivainen, T., Trangsrud, H. B., Wittink, M., Zogmaister, C., & Greenwald, A. G. (2009). National differences in gender–science stereotypes predict national sex differences in science and math achievement. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 106(26), 10593–10597. <https://doi.org/10.1073/pnas.0809921106>

Nosek, B. A., Ebersole, C. R., DeHaven, A. C., & Mellor, D. T. (2018). The preregistration revolution. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 115(11), 2600–2606. <https://doi.org/10.1073/pnas.1708274114>

Oswald, F. L., Mitchell, G., Blanton, H., Jaccard, J., & Tetlock, P. E. (2013). Predicting ethnic and racial discrimination: A meta-analysis of IAT criterion studies. *Journal of Personality and Social Psychology*, 105(2), 171–192. <https://doi.org/10.1037/a0032734>

Wagenmakers, E.-J., Wetzels, R., Borsboom, D., van der Maas, H. L. J., & Kievit, R. A. (2012). An agenda for purely confirmatory research. *Perspectives on Psychological Science*, 7(4), 361–374. <https://doi.org/10.1177/1745691612463078>

Xu, K., Nosek, B. A., & Greenwald, A. G. (2014). Psychology data from the race implicit association test on the Project Implicit demo website. *Journal of Open Psychology Data*, 2(1), e3. <https://doi.org/10.5334/jopd.ac>

Ευχαριστίες & Διαφάνεια

Ευχαριστίες:

Οι συγγραφείς επιθυμούν να ευχαριστήσουν τον Γιάννη Σιφάκη (Web Developer) για τη συμβολή του στο σχεδιασμό και την ανάπτυξη της πλατφόρμας ΙΑΤ, και την Ομάδα Επικοινωνίας του ΚΜΟΠ για τη συμβολή της στη στρατηγική διάδοση και προβολής που κατέστησε δυνατή την πραγματοποίηση αυτής της μελέτης σε τέτοια κλίμακα. Ευχαριστούμε επίσης τους/τις συναδέλφους/ισσες που συμμετείχαν στην πιλοτική φάση και παρείχαν ανατροφοδότηση για να διαμορφωθεί το τελικό εργαλείο: η συμβολή τους βελτίωσε ουσιαστικά την ποιότητα της μελέτης.

Τέλος, ευχαριστούμε θερμά τα 1.145 συμμετέχοντα άτομα που αφιέρωσαν χρόνο για να συμπληρώσουν το ΙΑΤ και, σε πολλές περιπτώσεις, ολόκληρο το ερωτηματολόγιο δημογραφικών στοιχείων και στάσεων. Μελέτες αυτού του είδους εξαρτώνται εξ ολοκλήρου από την προθυμία του κοινού να συμμετάσχει σε έρευνες που αφορούν δύσκολα και προσωπικά σημαντικά θέματα.

Δήλωση Διαφάνειας

Οι συγγραφείς αξιοποίησαν το Claude (Anthropic) ως εργαλείο υποβοήθησης στη σύνταξη της παρούσας έκθεσης. Όλες οι αποφάσεις σχετικά με τον σχεδιασμό της έρευνας, οι επιλογές ανάλυσης, η ερμηνεία των αποτελεσμάτων, και η επιστημονική κρίση πραγματοποιήθηκαν εξ ολοκλήρου από τους/τις συγγραφείς. Η υποβοήθηση από την τεχνητή νοημοσύνη περιορίστηκε στη δομή και τη σύνταξη του κειμένου με βάση το περιεχόμενο και τις οδηγίες που παρείχαν οι συγγραφείς.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα Α - Αλγόριθμος του D-Σκορ του ΙΑΤ

Το D-σκορ υπολογίστηκε σύμφωνα με τον βελτιωμένο αλγόριθμο υπολογισμού του σκορ που περιγράφεται από τους/την Greenwald, Nosek & Banaji (2003). Η διαδικασία έχει ως εξής:

Βήμα 1 – Αφαίρεση δοκιμών με ακραίες καθυστερήσεις. Οι δοκιμές με καθυστερήσεις απόκρισης που υπερβαίνουν τα 10,000 ms αφαιρούνται πλήρως από το σύνολο των δεδομένων πριν από οποιοδήποτε περαιτέρω υπολογισμό.

Βήμα 2 - Αναγνώριση και αποκλεισμός συμμετεχόντων ατόμων με πολύ γρήγορες απαντήσεις. Εάν πάνω από το 10% των απαντήσεων ενός συμμετέχοντος ατόμου, στο σύνολο των δοκιμών, παρουσιάζει χρόνους απόκρισης κάτω των 300 ms, το άτομο αποκλείεται από όλες τις αναλύσεις. Αυτό το όριο εντοπίζει μοτίβα απόκρισης που δεν συνάδουν με την πραγματική ενασχόληση με το Τεστ.

Βήμα 3 - Υπολογισμός των μέσων όρων των μερών. Οι μέσες τιμές χρόνου απόκρισης υπολογίζονται ξεχωριστά για κάθε ένα από τα τέσσερα κρίσιμα μέρη: M₃, M₄, M₆, M₇.

Βήμα 4 - Υπολογισμός των συνολικών τυπικών αποκλίσεων. Υπολογίζονται δύο συνολικές τυπικές αποκλίσεις: η SD₁ είναι η τυπική απόκλιση όλων των δοκιμών των Τμημάτων 3 και 6 συνολικά· η SD₂ είναι η συνολική τυπική απόκλιση όλων των δοκιμών των Τμημάτων 4 και 7.

Βήμα 5 - Υπολογισμός των σκορ διαφοράς. Υπολογίζονται δύο τυποποιημένα σκορ διαφοράς:

- $D_1 = (M_6 - M_3) / SD_1$
- $D_2 = (M_7 - M_4) / SD_2$

Βήμα 6 - Υπολογισμός του τελικού D-σκορ. Το τελικό D-σκορ του ατόμου είναι ο μέσος όρος των δύο τυποποιημένων σκορ διαφοράς:

- $D = (D_1 + D_2) / 2$

Τα θετικά D-σκορ υποδηλώνουν ταχύτερες απαντήσεις όταν οι κατηγορίες *Ανδρας* και *Καριέρα* μοιράζονται ένα πλήκτρο απάντησης - υποδηλώνουν, δηλαδή, μια μη συνειδητή συσχέτιση των ανδρών με την καριέρα και των γυναικών με την οικογένεια. Τα αρνητικά D-σκορ υποδηλώνουν το αντίστροφο. Το θεωρητικό εύρος του D-σκορ είναι περίπου -2 έως +2, με τα παρακάτω συνήθη όρια ερμηνείας: 0,00-0,15 (αμελητέα), 0,15-0,5 (ελαφριά), 0,35-0,65 (μέτρια), και πάνω από 0,65 (ισχυρή συσχέτιση).

Παράρτημα Β – Κριτήρια Αποκλεισμού & Ποιότητα Δεδομένων

Μεταβλητή	Τιμή
Ακατέργαστα τεστ (μετά την έναρξη της ευρείας κυκλοφορίας)	1.145
Αποκλεισμός: >10% γρήγορων απαντήσεων (<300ms)	0
Αποκλεισμός: ελλιπή ΙΑΤ	0
Τελικό καθαρό δείγμα	1.145
Ποσοστό εγκατάλειψης	0.0%
Μέσος όρος D-σκορ (καθαρό δείγμα)	0,17
SD	0,35

Σημείωση: Το ποσοστό εγκατάλειψης 0% υποδηλώνει ότι η εφαρμογή της πλατφόρμας του ΙΑΤ παρήγαγε σταθερά έγκυρα δεδομένα απαντήσεων καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου συλλογής δεδομένων. Κανένα άτομο δεν αποκλείστηκε για λόγους ποιότητας.

Ανάλυση κατάστασης συμμετοχής:

Κατάσταση	N	%
Ολοκληρωμένο ερωτηματολόγιο δημογραφικών στοιχείων και στάσεων	817	71,4%
Μερική (Μη Ολοκληρωμένο Ερωτηματολόγιο)	56	4,9%
Πλήρεις εγκαταλείψεις (Συμπλήρωση ηλικίας + ΙΑΤ)	272	23,8%
Σύνολο	1.145	100%

Έλεγχος μεροληψίας λόγω εγκατάλειψης: Η δοκιμή Welch t-test δύο δειγμάτων για τη σύγκριση των D-σκορ ανάμεσα στις Πλήρεις Συμμετοχές ($M = 0,164$) και τις Πλήρεις Εγκαταλείψεις ($M = 0,172$) δεν ήταν στατιστικώς σημαντική ($p = .752$), υποδηλώνοντας ότι δεν υπάρχει συστηματική σχέση μεταξύ της εγκατάλειψης του ερωτηματολογίου και του επιπέδου μη συνειδητών συσχετίσεων.

Δεδομένα πιλοτικής φάσης: Πριν από την κύρια συλλογή δεδομένων πραγματοποιήθηκε μια πιλοτική φάση ($N = 85$ πιλοτικά τεστ). Ένα t-test για τη σύγκριση των D-σκορ της πιλοτικής φάσης και αυτών μετά την ευρεία διάχυση έδειξε στατιστικώς σημαντική διαφορά ($M = 0,079$ πιλοτικής φάσης vs $M = 0,167$ ευρείας διάχυσης, $p < .05$), επιβεβαιώνοντας ότι τα δεδομένα της πιλοτικής φάσης δεν πρέπει να ενσωματωθούν στο κύριο σύνολο δεδομένων. Όλες οι αναλύσεις που αναφέρονται στο παρόν έγγραφο βασίζονται αποκλειστικά σε δεδομένα που συλλέχθηκαν μετά την έναρξη της ευρείας διάχυσης.

Έλεγχοι ευρωστίας: Οι αρχικές αναλύσεις επαναλήφθηκαν (α) αξιοποιώντας μόνο τις Πλήρεις Συμμετοχές ($N = 817$), (β) αφαιρώντας όλα τα D-σκορ με $|D| > 1,5$ (κανένα άτομο δεν είχε $|D| > 1,5$, οπότε αυτό το φίλτρο παρήγαγε ένα πανομοιότυπο σύνολο δεδομένων) και (γ) των διαστημάτων εμπιστοσύνης με την τεχνική bootstrap (10.000 επαναλήψεις) για τις βασικές συγκρίσεις μεταξύ ομάδων. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες αυτές οι επαναλήψεις οδήγησαν σε ουσιαστικά διαφορετικά συμπεράσματα από τις πρωτογενείς αναλύσεις, αυτό σημειώνεται στο σχετικό τμήμα των Αποτελεσμάτων. Σε όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται εδώ, τα συμπεράσματα παρέμειναν σταθερά σε όλες τις αναλύσεις ευαισθησίας.

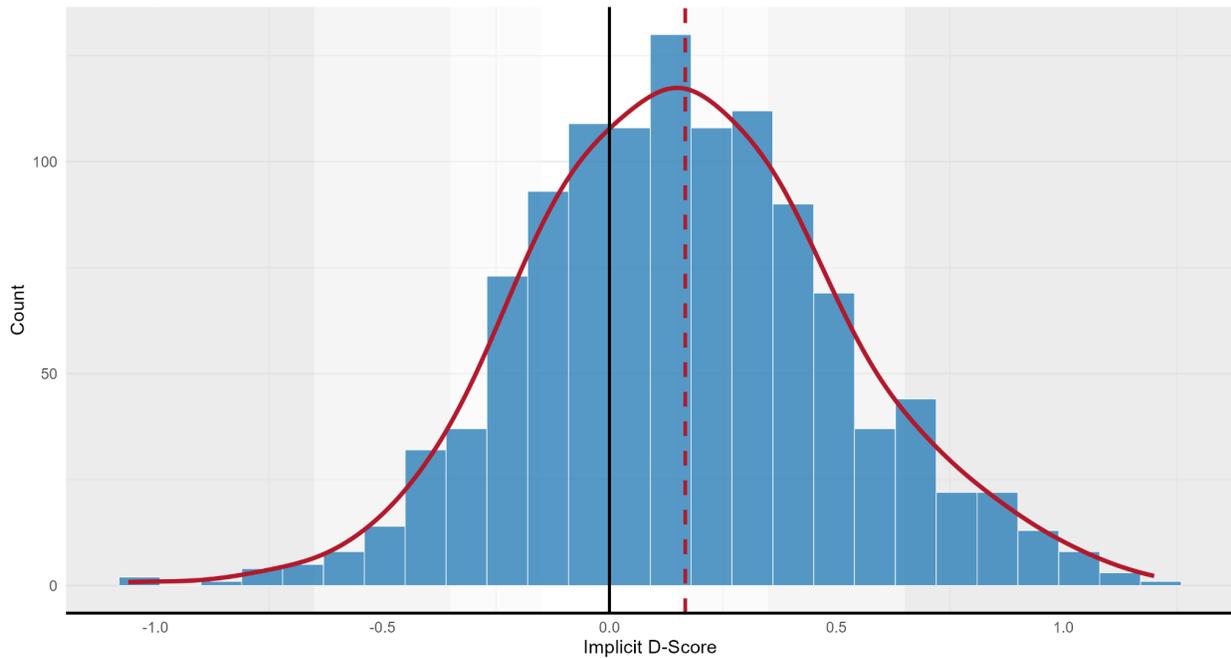
Παράρτημα Γ – Πλήρης Στατιστική Ανάλυση

Γ1. T-test ενός δείγματος (Συνολική Προκατάληψη)

Στατιστική μέτρηση	Τιμή
Μέσος όρος D-σκορ	0,17
SD	0,35
Διάμεσος	0,16
t	16.387
df	1,144
p	< .001
D του Cohen (έναντι του μηδενός)	0,48
95% CI	[0,147, 0,187]

Distribution of Implicit Bias with Density Overlay

Full sample, N = 1145. Solid vertical line = zero (no bias); dashed line = sample mean (D = 0.17)
 Shaded regions indicate strong implicit associations ($|D| > 0.65$).

Γράφημα Α1. Κατανομή των σκορ μη συνειδητών συσχετίσεων με επικάλυψη πυκνότητας, πλήρες δείγμα (N = 1.145). Συνεχής κάθετη γραμμή = μηδέν (καμία προκατάληψη)· διακεκομμένη γραμμή = μέσος όρος δείγματος (D = 0,17). Οι σκιασμένες περιοχές υποδηλώνουν ισχυρές μη συνειδητές συσχετίσεις ($|D| > 0,65$). Βλπ. Πίνακα Γ1 για τις αντίστοιχες αναλύσεις περιγραφικής στατιστικής.

Γ2. Αποτελέσματα Dragnet – Όλες οι Μεταβλητές (διορθωμένο FDR)

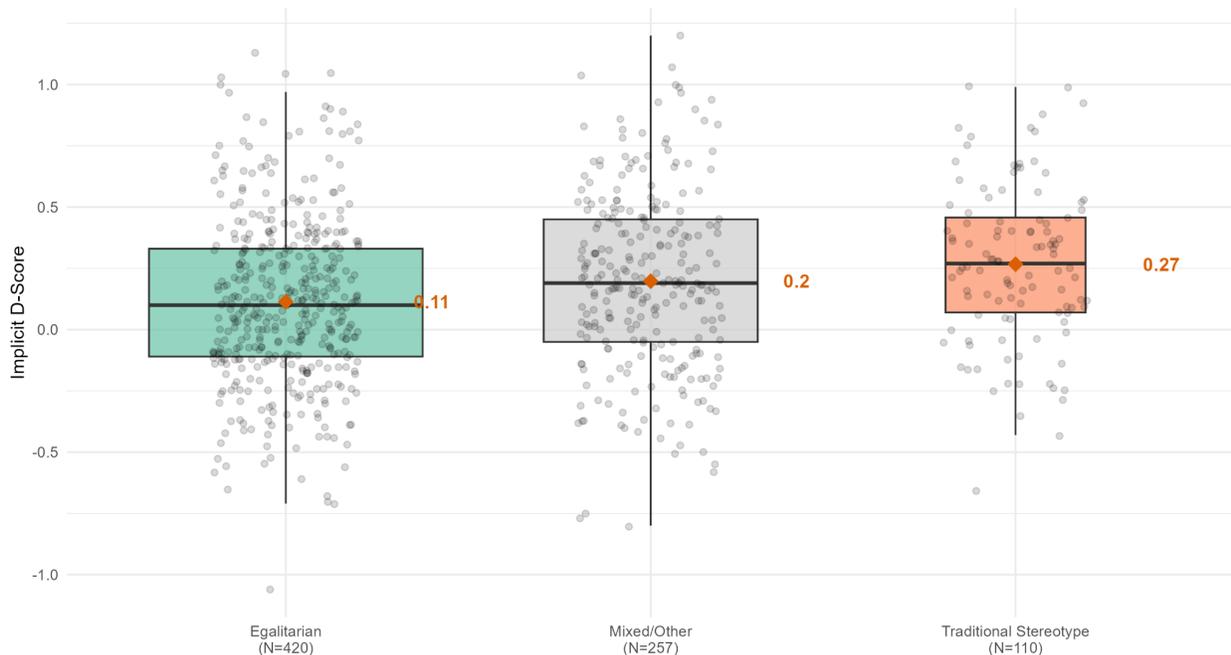
Μεταβλητή	p (ακατέργαστο)	p (διόρθωση FDR)	Επιβίωσε τη διόρθωση FDR	Αξιοποιήσιμο N
Προφίλ στερεοτύπων	< .001	< .001	Ναι	787
Εκπαίδευση	.047	.234	Όχι	850
Εστίαση στη ζωή	.076	.253	Όχι	829
Επαγγελματικός τομέας	.146	.366	Όχι	759
Προηγούμενη εμπειρία	.241	.483	Όχι	826

Μεταβλητή	p (ακατέργαστο)	p (διόρθωση FDR)	Επιβίωσε τη διόρθωση FDR	Αξιοποιήσιμο N
Πεποιθήσεις που υποστηρίζουν την Ισότητα των Φύλων στην Εργασία	.297	.494	Όχι	842
Φύλο	.360	.514	Όχι	864
Κατάσταση συμμετοχής	.813	.924	Όχι	1,145
Κατοικία	.893	.924	Όχι	819
Εργασία	.924	.924	Όχι	812

Γ3. Κύρια Μεγέθη Αποτελεσμάτων (d του Cohen)²

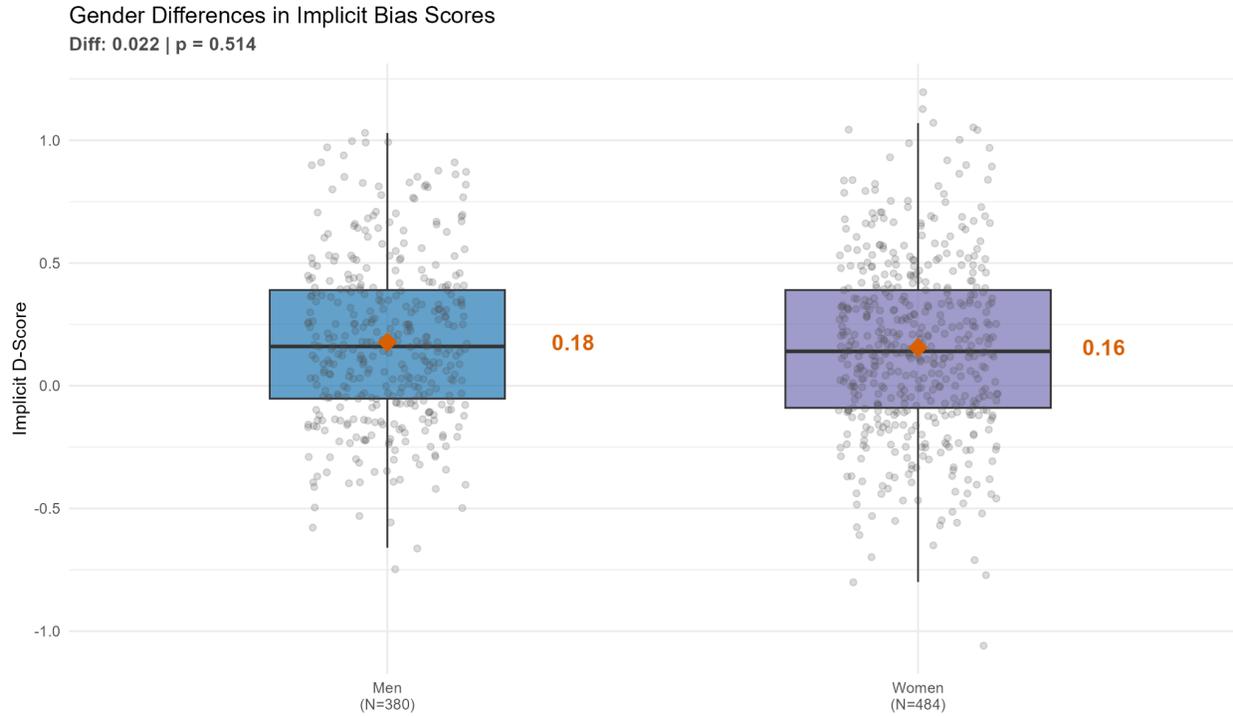
Σύγκριση	N ₁	M ₁	N ₂	M ₂	d του Cohen	Ερμηνεία
Δείγμα vs μηδέν	1,145	0.17	-	0	0.48	Μικρή
Άνδρες vs Γυναίκες	380	0.18	484	0.16	0.062	Αμελητέα
Gen X+ vs Gen Z	545	0.18	151	0.19	-0.047	Αμελητέα
Παραδοσιακό Στερεότυπο vs Υποστήριξη της Ισότητας	110	0.27	420	0.11	0.452	Μικρή

Implicit Bias by Self-Reported Gender Attitude Profile
 Egalitarian: N=420 | Mixed/Other: N=257 | Traditional: N=110

Γράφημα A2. Σκορ μη συνειδητών συσχετίσεων (D-σκορ) και στα τρία προφίλ στάσεων ως προς το φύλο που αναφέρθηκαν από τα συμμετέχοντα άτομα. Οι πορτοκαλί ρόμβοι υποδηλώνουν τους μέσους όρους των ομάδων (Άτομα που Υποστηρίζουν την Ισότητα: $M = 0,11$, $N = 420$ · Ομάδα Μικτό/Άλλο: $M = 0,20$, $N = 257$ · Παραδοσιακό στερεότυπο: $M = 0,27$, $N = 110$). Welch ANOVA: $p < .001$ (διορθωμένο FDR). Το πλάτος του πλαισίου είναι ανάλογο με το N της ομάδας. Βλπ. Γράφημα 3 στο κύριο κείμενο για άμεση σύγκριση Ατόμων που Υποστηρίζουν την Ισότητα vs. Παραδοσιακό Στερεότυπο.

² Gen X+ ενσωματώνει την Gen X (46–59) και τους Boomers (60+) για αυτή τη σύγκριση.

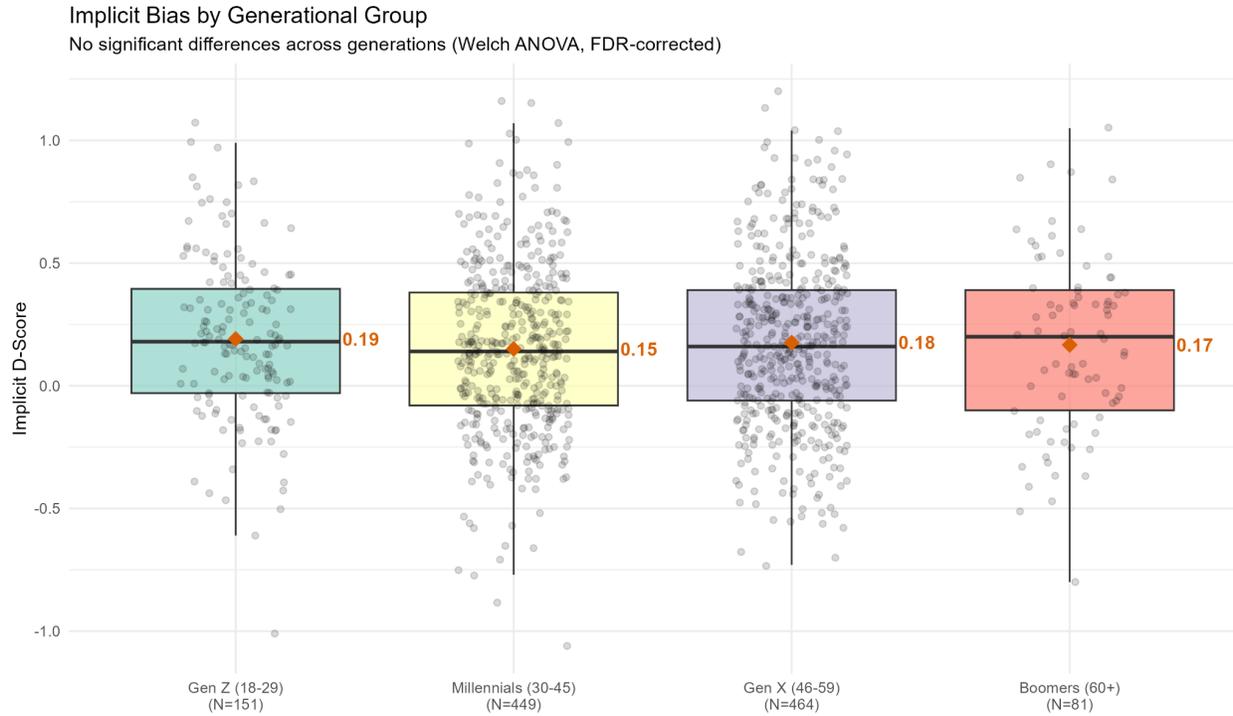

Γράφημα A3. Κατανομή των σκορ μη συνειδητών συσχετίσεων (D-σκορ) ανά φύλο. Οι πορτοκαλί ρόμβοι υποδηλώνουν τους μέσους όρους των ομάδων (Άνδρες: $M = 0,18$, $N = 380$. Γυναίκες: $M = 0,16$, $N = 484$). Διαφορά = $0,022$, $p = .514$ (διορθωμένο FDR). Βλπ. Πίνακα Γ3 για το συνολικό μέγεθος αποτελέσματος.

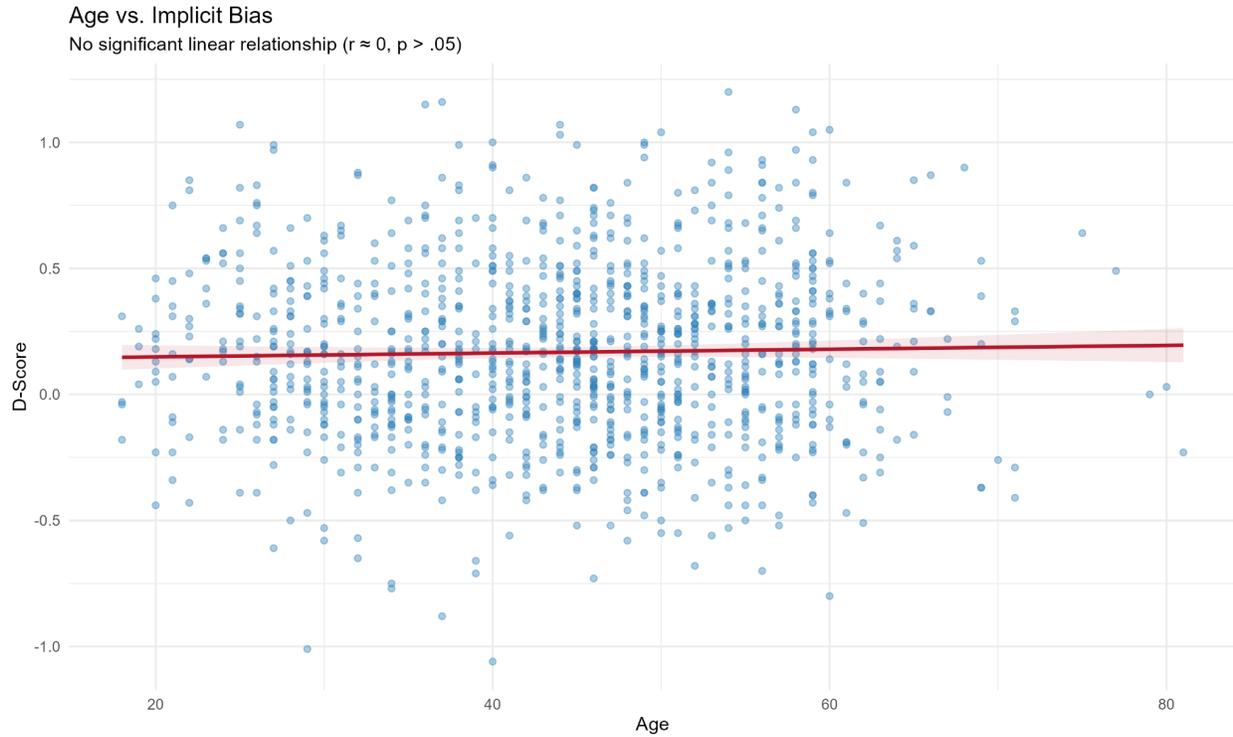
Γ4. Πολυπαραγοντική Παλινδρόμηση (Παράγοντες Πρόβλεψης του D-σκορ)

Παράγοντας Πρόβλεψης	β	SE	t	p
Τεταγμένη επί την αρχή (Intercept)	0,028	0,059	0,471	.638
Φύλο (γυναίκες)	-0,025	0,026	-0,933	.351
Ηλικία	0,002	0,001	1,543	.123
Εκπαίδευση: Μέτρια	0,100	0,038	2,601	.009
Εκπαίδευση: Υψηλή	0,056	0,035	1,587	.113
Ρητό παραδοσιακό στερεότυπο	0,114	0,037	3,100	.002

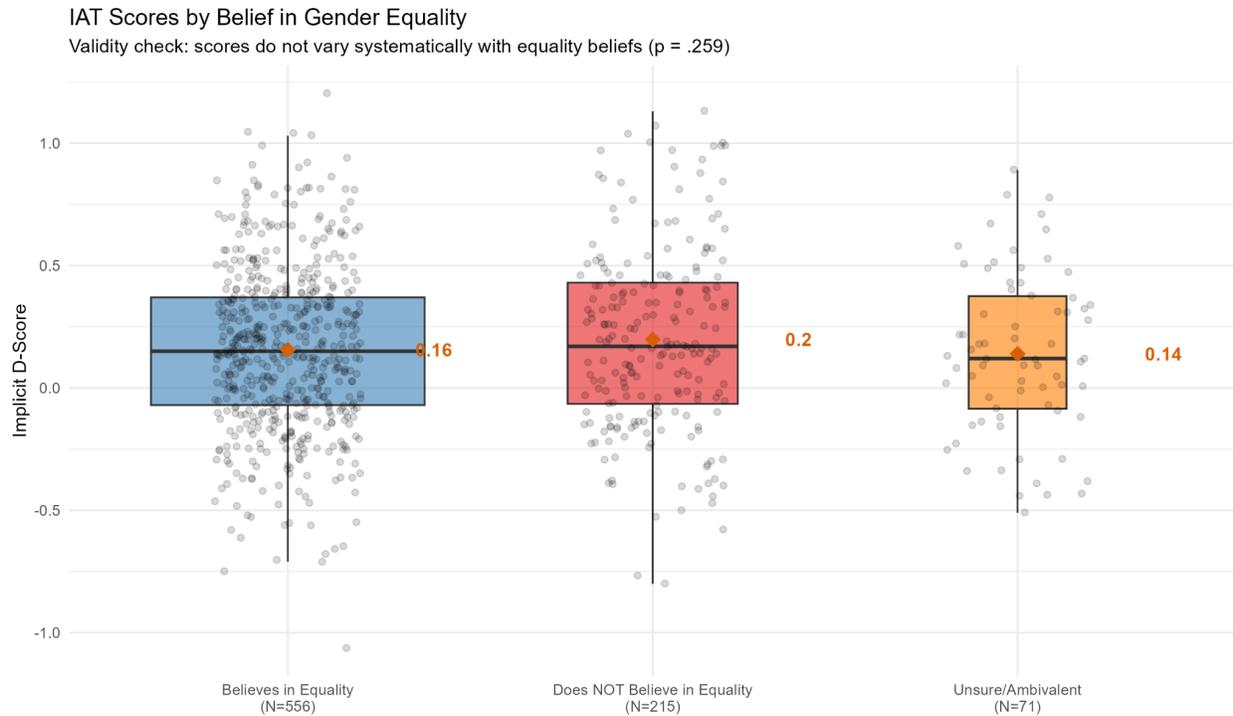
Στατιστική προσαρμογή μοντέλου: $R^2 = .025$, Προσαρμοσμένο $R^2 = .018$, $F(5, 755) = 3,827$, $p = .002$. Όλες οι τιμές $VIF < 1,09$, υποδεικνύοντας μηδενική πολυγραμμικότητα.

Γράφημα A4. Σκορ μη συνειδητών συσχετίσεων (D-σκορ) ανά ηλικιακή ομάδα. Οι πορτοκαλί ρόμβοι υποδηλώνουν τους μέσους όρους των ομάδων (Gen Z: $M = 0,19$, $N = 151$ · Millennials: $M = 0,15$, $N = 449$ · Gen X: $M = 0,18$, $N = 464$ · Boomers: $M = 0,17$, $N = 81$). Δεν παρατηρήθηκαν σημαντικές διαφορές μεταξύ των ομάδων μετά τη διόρθωση FDR.

Γράφημα Α5. Διάγραμμα διασποράς των σκορ μη συνειδητών συσχετίσεων (D-σκορ) ανάλογα με την ηλικία των συμμετεχόντων ατόμων, με γραμμή γραμμικής παλινδρόμησης και διάστημα εμπιστοσύνης 95%. Η σχεδόν οριζόντια κλίση υποδηλώνει ότι δεν υπάρχει ουσιαστική γραμμική σχέση μεταξύ ηλικίας και μη συνειδητών προκαταλήψεων ($r \approx 0$, $p > .05$). $N = 1.145$.

Γράφημα Α6. Σκορ μη συνειδητών συσχετίσεων (D-σκορ) ανάλογα με την αυτοαναφερόμενη πεποίθηση για την ισότητα των φύλων, η οποία συμπεριλήφθηκε ως έλεγχος εγκυρότητας. Οι πορτοκαλί ρόμβοι υποδεικνύουν τους μέσους όρους των ομάδων (Πιστεύει στην Ισότητα: $M = 0,16$, $N = 556$ · Δεν Πιστεύει στην Ισότητα: $M = 0,20$, $N = 215$ · Αβέβαιος-η/Αμφιταλαντευόμενος-η: $M = 0,14$, $N = 71$). Δεν εντοπίζονται σημαντικές διαφορές μεταξύ των ομάδων ($p = .494$, διορθωμένο FDR). Η απουσία μιας ισχυρής συστηματικής σχέσης μεταξύ των ρητών πεποιθήσεων για την ισότητα και των σκορ μη συνειδητών προκαταλήψεων υποστηρίζει την εγκυρότητα του IAT ως διακριτού μέτρου από τις απαντήσεις βάσει κοινωνικών παραδοχών και προσδοκιών.

Γ5. Σημαντικό Μέγεθος Αλληλεπίδρασης

Αλληλεπίδραση	β	p
Φύλο × Ρητό Προφίλ	0,152	.043

Σημείωση: Όλοι οι άλλοι όροι αλληλεπίδρασης που εξετάστηκαν (Φύλο × Ηλικία, Εκπαίδευση × Ρητό Προφίλ) δεν ήταν στατιστικώς σημαντικοί. Η αλληλεπίδραση Φύλο × Ρητό Προφίλ έχει διερευνητικό χαρακτήρα και έχει επισημανθεί για επιβεβαιωτική δοκιμή στη Φάση 2. Η αλληλεπίδραση εξετάστηκε στο πλαίσιο της πολυπαραγοντικής παλινδρόμησης (βλπ. Γ4), με το Ρητό Προφίλ να διαχωρίζεται σε δύο κατηγορίες: Παραδοσιακό Στερεότυπο έναντι όλων των άλλων προφίλ.

Παράρτημα Δ – Ανοιχτή Επιστήμη (Open Science)

Όλο το υλικό ανοικτής επιστήμης για αυτό το έργο φιλοξενείται στο Open Science Framework (OSF) στον παρακάτω σύνδεσμο: <https://osf.io/76emp/>.

Έγγραφο	Κατάσταση
Προ-καταχώριση Φάσης 2	Δημόσιο
Κωδικολόγιο Μεταβλητών	Δημόσιο
Δήλωση Συμμόρφωσης με τον ΓΚΠΔ	Δημόσιο
Συνοπτικά Στατιστικά Στοιχεία Φάσης 1	Δημόσιο
Επιβεβαιωτικά Αποτελέσματα Φάσης 2	Αναμένεται
Κώδικας Ανάλυσης	Διαθέσιμο κατόπιν εύλογου αιτήματος
Ακατέργαστα Δεδομένα	Διατίθεται ως σύνολο συνθετικών δεδομένων κατόπιν εύλογου αιτήματος